
3 1761 07459200 7

Arne Dybfest

IRA

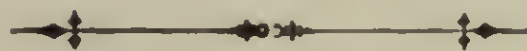

Kristiania — Olaf Norli

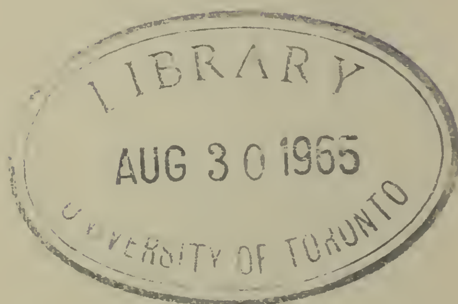
IRA

ARNE DYBFEST

IRA

KRISTIANIA
FORLAGT AF OLAF NORLI
1891

Nikolai Olsens bogtrykkeri.

I.

Jeg havde været borte fra min by i nogle aar, streifet om over have og over verdensdele. Da jeg kom tilbage, søgte jeg kun én af mine gamle venner, Bredo Wiers.

Men min ven var ikke den samme, som da jeg reiste. Kjærligheden havde merket hans sind og bundet ham.

Sammen havde vi banket paa den dør, som førte ind til livet, og sammen havde vi overtraadt dens terskel. Og livet, det deilige, levende liv, blev os en højsang af lys og glæde. Sammen havde vi tømt det første glas af den hvide, lysskjære vin, sammen havde vi aandet ind med hver en pore den liflige duft, der steg fra kjøbte kvinder.

Nu var vi begge voxet fra dette. Hos Wiers var der altsaa kommet noget andet i

stedet. Hos mig intet. Jeg var jo knapt over de tyve.

Han var den første, som talte om de gamle dage; men han gjorde det paa en egen, rolig maade, trak paa skuldrene ad dem, og fortalte mig, at nydelsen, som alt andet, var underkastet udviklingens naturlov. Han foretrak nu familielivet for cafélivet. Der laa mere finhed og hygge og mere stemning over et hjem, end over de raakolde, vasne caféer. Især naar der var noget, som trak til hjemmet.

Hun, som trak ham til hjemmet, forekom mig at være et ganske almindeligt pigebarn paa sytten, et dusinmenneske baade af udseende og aand.

Med adskillig antipathi mod alt, som hedte familie, lod jeg mig indføre i hendes hjem. Men der blev det noksaa hyggeligt. Jeg mødte kun glade levemennesker, der ikke gad tænke paa den dag imorgen. Fra den gamle bedstemoder ned til den yngste gut paa ti aar steg der kun én trang: at leve.

Jeg kom ofte hos dem, meget ofte; tilsidst gik der aldrig en aften, uden jeg var der. Der var ikke noget særlig, som trak mig . . .

bare en lyst til at leve tiden hen med mennesker, der ogsaa vilde leve.

Blandt familien var der en dame, en tante af Wiers' kjæreste, der hedte Ira. Jeg antog, hun kunde være henved tredive; siden fik jeg vide, at hun var henved firti. Hun havde kun ét øje, det var sort og funklende. Det andet var melkeblaat i farven og dødt. Hun havde faaet det stukket ud i fireaarsalderen.

Ingen kunde rigtig tro paa hendes alder, thi hun havde et ungdommeligt legeme, hun gik som en pige paa de tyve, og ansigtet havde holdt sig udmerket. Hun havde mistet en af sine fortænder, men de andre var store og kraftige. Der var ellers intet ved hendes ydre, som jeg fæstede mig ved. Og jeg havde jo kjendt hende et halvt aar, før jeg blev opmerksom paa hende.

Jeg kom hjem ved vintertid. Om sommeren kom der en ung dame fra hovedstaden for at besøge mig. Hun kaldte sig min forlovede. Da var jeg ikke sammen med Wiers og besøgte ikke familien.

Jeg levede en maaned i ensom kjærlighed.

Denne unge dame vakte megen opsigt i min by. Hun klædte sig meget originalt og havde ingen respekt for byens skik og brug. Hun blev det almindelige samtaleemne, man diskuterede vort forhold, og man vendte sig og saa efter os paa gaden. Wiers, hans kjæreste og hendes familie var blandt dem.

De følelser, jeg kunde have næret til denne dame, dunstede under saa megen modgang bort. Jeg havde tilbragt de deiligste dage sammen med hende, jeg havde lært hende at kjende, loddet hendes indre og blevet kjed af hendes ydre, og da byens sladder flommede over os, ophørte vor forbindelse.

Hun rejste.

Jeg blev tilbage og søgte atter mine gamle venner. De modtog mig, men med et smil. Meget ofte trak de frem den kjedelige historie, og af og til kunde jeg føle mig meget saaret. Men jeg tilgav dem det altid. De vidste jo ikke bedre, de gode mennesker. Den, som dog aldrig kunde glemme det, var Ira. Altid talte hun om det og paa en eggende og sukkende maade, som om hun tog sig selv i forsvar.

Men der gik maaneder, og glemsel lagde sig over alt.

Saa kom hin første aften. Det var udpaa høsten. Vi var i et stort lag, jeg havde drukket lidt vin og var i en oprømt stemning. Ira skulde gaa hjem efter noget, og jeg tilbyder mig at følge.

Jeg tog hendes arm, og vi gik og talte om ligegyldige ting. Lidt efter lidt bliver jeg opmerksom paa, hvor kjælent hun læner sig ind til mig. Hun lægger hovedet næsten op til min skulder, ser paa mig med sit sorte, brændende øje og stryger sig opad mig med hele sit legem som en hungrende kat. Min første følelse er væmmelse. Dette døde øje og hendes alder, der næsten var lig min moders, byder mig imod. Jeg er færdig til at skyve hende fra mig; da kjender jeg hendes lille bløde haand, og der opstaar pludselig en sterk følelse af medlidenhed hos mig for hende.

Hendes tynde, fine legeme kunde godt have været en ung piges, hendes haar var tykt og dejligt og sort som natten, og hendes øje var som glødende kul. Stakkels hende, der havde vel ikke været for megen kjærlighed

i hendes liv, saa dette var vel til at undskylde. Et helt langt liv at gaa og brænde inde med sine følelser, medens aarene sagte og sikkert klipper streng for streng af paa livets lyre, uden at den en eneste gang har tonet op til musik, hvem havde vel medlidenhed mere behov.

Sagtelig glider jeg ned i et væld af ømhed; jeg lader min haand trykke, og jeg følte mig som en samaritan, da jeg lagde min arm om hende og førte hende bortover den øde, mørke gade. Mit sind er roligt, men mine tanker sysselsætter sig ivrig med hende. Jeg ser, at hun allerede er meget febrilsk i sine bevægelser, og der gaar smaa nervøse ryk gjennem hendes hænder. Medens jeg gaar og tænker paa, hvad der bevæger sig i hendes sjæl, og leder efter et koncist udtryk for det, merker jeg, at jeg bliver smittet af hendes feber. Min haand griber fastere om hende, men er alligevel ikke rolig, og mine tanker begynder at svirre. Jeg beslutter mig til at tage det koldt, og tog min arm bort.

Vi er udenfor hos hende; jeg gaar med ind.

Der var mørkt derinde. Gjennem gar-

dinerne kunde jeg ane en gaslygte ude paa gaden. Der staar en stol ved vinduet, og den sætter jeg mig paa. Imedens hører jeg hende gaa bortover værelset, tage noget i et skab og atter slaa et slag bortover gulvet. Ved siden af mig staar en kommode. Jeg hører hende pludselig nærme sig denne, og med et nervøst tag sætter hun nøglen i en skuffe, drager frem denne og kommer derved til at staa ved siden af mig. Jeg følte, hvorledes alt i hende skalv, og da hun med sin hede haand greb min, var det som en elektrisk strøm jog gjennem mine nerver. Hendes haand brændte mig, hendes aande slog mig hed som en Sirocco imøde, hun overgjød mig med en ild, der aabnede hele mit væld af attraa. I et øjeblik havde jeg glemt hendes alder, jeg saa ikke det døde øje, jeg følte kun kvinden, hendes hede begjær og længtende sanser . . .

II.

Vort forhold fortsattes i begyndelsen kun af og til. Jeg bluedes over hendes alder og hendes døde øje, men hendes kjærlighed smigrede mig, og denne følelse var mig saa ny og kostelig, at den bandt. Mit hjerte var tomt og øde for kjærlighed, og aldrig saa jeg en kvinde, hvem mine øjne begjærte. Derfor blev hendes kjærlighed mig kjær, ligesom en bog vilde være det i en ledig stund.

Og naar jeg sad hos hende i høstens tusmørke, og jeg saa hendes øje funkle, og hun med sin hvide, bløde haand strøg mig gjennem haaret, da glemte jeg alt og havde ingen ønsker. Hun blev mig en moderlig veninde, for hvem jeg nærede venskabets og medlidenhedens følelser, og min elskerinde var hun paa samme maade, som naar et barn lover

sin moders veninde at være hendes kjæreste. Og ved sin hengivenhed, der var uden maal og maade, vandt hun lidt efter lidt min fortrolighed. Og naar jeg laa paa hendes fang og gav hende al min sorg og klage, da strøg hun mig lindt gjennem mit haar og gav mig trøstens ord. Naar mit sind var sygt og oprevent, naar skuffelserne hobede sig op, saa det brændte i min sjæl, da svaled hun min hede pande med sine hvide hænder og lindrede al min smerte.

Og naar vi sad foran ovnslyset, altid med mit hoved lænet mod hende, og jeg stirrede ind i ilden og drømte mig fremtiden, hjalp hun mig at bygge de deilige drømme op. Jeg skulde som en folkets frelser stige op af folkehavet. Jeg alene kjendte al sorg og verdens savn, og jeg alene kunde lindre. Fattigdommens suk havde været min vuggevise, og nødens psalmer tonede mig altid i ørene. Jeg havde vandret lidelsernes veje, og livsens kval havde været min vellyst. Alt som var sort, som var stygt, som var sygt, alt havde jeg set med mine øjne og følt indtil sjælens lønligste nerve . . . . Og de som vandred paa

magtens veje, rigdommens og lovens mænd, ogsaa dem kjendte jeg. Jeg havde selv følt guldets sødme og magtens angstfulde bæven, jeg havde selv kunnet byde og raade. — Og nu skulde jeg, folkets egtefødte søn, baaren til digter og profet, jeg skulde storme frem foran masserne, gribe den røde fane og over brand og blod føre den frem til seier . . . .

Og naar jeg klædte de vilde og fagre drømme i ord, da kunde hun sukke og sige:

— Ak, hvor du drømmer.

— Drømmer!

— Ak ja! men livet vil vel blege de sterke farver, og for snart vil du føle korsfæstelsens smerte.

Hun sukkede, og jeg taug for livets bitre erfaringer.

Jeg begyndte først at gaa der kun af og til, men det varede ikke længe, før jeg kom kveld efter kveld, og tilsidst var jeg aldrig borte. Den gamle bedstemoder lagde kabaler og fortalte historier fra den tid, da Rostocker-

skipperne drev handel paa byen, da piger og vin var guder paa jorden. Og jeg sad og forlystede mig med øl og en pibe og hørte hende fortælle byens nyt. Jeg lagde merke til, at hun havde megen kjendskab til sine medmenneskers ve og vel, og med kvindens hele tankeløshed dømte hun ud fra et løst indtryk, fra et tvilsomt ord, fra et blik i forbifartens øjeblik. Og naar der var damer af mit bekjendtskab paa tale, blev hun ivrig, talte sig rød og varm, og vidste mangen gang saa meget at sige, at jeg blev forfærdet over, hvor blind jeg havde været. Jeg merkede den gang ikke den hvasse braad i de saare ord.

Kun naar der var tale om hin dame, der havde optraadt som min forlovede, følte jeg, som hun rørte ved et aabent saar.

Men hun elskede mig. Som naar havet efter de lange, blikstille dage reiser sig i hele sin vælde og kryster alt levende ned i sin aabne favn, slig reiste sig hendes grænseløse kjærlighed og omslyngede mig med tusen arme og klamrede sig krampagtig fast. Den havde besat hendes tanker og brændte hendes blod, den var blevet ét med hendes sjæl og legem.

Og naar hun drog mig ud fra den smaalige by, og vi vandrede ensomt ved havet, da foldede hendes kjærlighed sig ud som en blomst, stor og pragtfuld som høstens blomst. Hendes kjærlighed var uden ord. Men naar vi sad derude paa skjærene og drømte ud over havets bølger, og den friske, salte sjø for i skumsprøit hen over os, da druknede hun mig i de hede, attraafyldte kys. Hun var altid den længtende; sygelig sittrede hun efter et kjærtegn og skalv for et øde blik, og selv naar vi sank i den fagre, den salige synd, tørstede hun. Jeg bedøvedes af hende og blev som et viljeløst barn i hendes arme. Havets blæst og himmelens væde prellede af mod hendes sansers rus. Naar jeg kold og skjælvende rejste mig, holdt hun mig bønlig tilbage. Og naar jeg roede mod land, laa hun bag i baaden og stirrede paa mig med sit sorte øje.

Altid, altid sad mit billede i hendes ene, store pupil.

Og vi laa derude ved havet dag efter dag, skilt fra gud og mennesker. Jeg elskede havet over alt her i verden. Naar det stort

og fyldigt laa stille og blankt med glød af sol, naar storme pisked det op til skum, altid drog det mig til sig i kraft af sin trods, sin storhed, sit vælde. Dragsuens hæse støn, bølgernes skvulpen og stormens hvin var mig en sansedøvende musik. Jeg sad paa de yderste skjær og lod mig stænke af skumsprøitets regn, jeg sad i min baad paa de solsterke dage og lod mig drive; jeg badede mig i sø og solskin.

Naar jeg kom til hende vaad og gjennemblæst, træt efter de lange ture, saa klædte hun mig af og varmede mig. Hun var som en moder, og jeg blev hendes forkjælede barn. Hun klappede mig paa kindet og smaaskjændte, fordi gutten hendes for ud i storm og regn og blev syg og forkjølet, i stedet for at sidde inde hos hende i kjærlighed og varme.

Og jeg havde ikke et ønske, uden at hun opfyldte det . . . .

— Saa sidder vi derude i den lyse sommerkveld. Havet ligger der blankt og blaat.

Skyer velter sig frem, røde, som badet i blod, med svagere toner indover, til de staar i hektisk glød. Som flammende ild snor sig de brede bræmmer af guld rundt mørke masser, dybblaa, saa mørkere, til de ender i det kulsorte skyhav, hvor lynet tegner sig som rindende guld.

Jeg sidder som badet i naturens store stemning. Den syge, lumre luft har lammet mig. Tanker og indtryk kommer og svinder som glimt i min sjæl. Jeg glemmer hende, som sidder ved min side, og giver mig med sjæl og legem de dejlige, skiftende stemninger ivold. Der drager forbi mit syn: kvinder i smil, i bøn og i graad, arbejdets stunder med hikstende aande, med sved og foragt, glædens tid i vinlyst skjær. Og saa kommer sorg og modgang vældende frem, graa og trist, med menneskers ondskab og smaalighed, med raahed og tunge næver, der ikke kunde nærme sig en blomst uden at saare den tilblods. Og stemningen bliver saa overvældende, jeg føler mig saa beklemt og ulykkelig, og øinene dugges og taare efter taare væder min kind . . . .

— Nu er du atter trist, Harry. Aldrig

kan du sige mig noget. Du sætter dig bare til at stirre ud i luften og lader, som ikke jeg er til. Og jeg gaar her og steller om dig og ved ikke, hvad godt jeg skal gjøre dig.

— Det kom saa underlig over mig. Havet og luften er saa sygelig, og saa blev stemningen saa vek og blød . . . .

— Og aldrig siger du mig, hvad du sidder og tænker paa, og hvad du begynder at græde for. Men jeg er naturligvis intet for dig . . . . du sidder bare og tænker paa de andre damerne dine — —

— Men Ira da . . . kjære Ira --

Og saa bryder du dig ikke noget om mig, og saa ønsker du dig bare ind til dem. For nu er du kjed af mig . . . . du kan gjerne tilstaa det. Men jeg har ingen anden end dig, jeg — hører du, bare dig! og naar jeg græder, saa græder jeg bare for dig . . . og naar jeg er glad, aa . . . det er bare for dig . . . altsammen.

Hun havde begyndt at hulke, og ordene kom tunge og hikstende. Jeg tog hendes runde, fulde arme og lagde dem om min hals og lænede mig op mod hendes bryst. Hendes

graad gjorde mit sind end mere saart . . . . jeg havde ikke en tanke, min hjerne var tom og øde. Jamrende nævnte jeg hendes fyldige navn ud i den lumre luft:

Ira, Ira . . . kjære Ira!

— Nu har vi været kjendt længe, du. Ikke sandt? . . . Og saa meget har vi havt sammen . . . . Lykke og glæde og — nej bare lykke. Sorg og det som er trist, har aldrig været mellem os. Jeg har nok havt det . . . for din skyld, men du har aldrig vidst det. Det var helst, naar jeg ventede paa dig, og du ikke kom. Saa sad jeg og saa paa klokken og talte sekunderne. Han kan være bleven heftet, tænkte jeg; han kommer nok. Og saa tog jeg en bog og skulde læse; jeg læste den samme sætning op og op igjen, uden at jeg kunde faa mening i den. Jeg kasted bogen, sprang op og begyndte at gaa frem og tilbage paa gulvet. Blodet randt som smeltet bly i mine aarer, jeg vred hænderne, jeg begyndte at løbe som rasende rundt. Saa kunde jeg atter se paa klokken, kaste mig fortvilet paa sofaen, bide i dens puder og kryste mig krampagtig fast til den for at døve det

hede, heftige blod. Jeg husker engang, jeg ventede paa dig, og du ikke kom. Jeg var ophidset over det naturlige, jeg vred mig i smerte og fortvilelse. Hvert øieblik sprang jeg ud for at se efter dig; jeg stod der i sne og kulde og stirred og stirred og vilde mane dig frem af mørket. Folk kom og gik, kjendte og ukjendte, alle uden du. Saa gik jeg ind og satte mig, syg og forpint af længsel og venten. Jeg tog bogen, men kylede den i næste øieblik mod væggen, sprang atter ud, bandte det tykke, sorte mørke, som stængte for mit syn . . . . aldrig, aldrig kom du. Jeg gik slig i feber til klokken blev to og tre. Jeg blev lidt roligere da. Saa begyndte jeg at klæde mig af, men jeg kunde ikke lægge mig . . . gik hen og satte mig i lænestolen, med armene over brystet, og der sad jeg, vaagen, uden at tænke, uden at røre mig, med en nagende, forfærdelig følelse trykkende over mig, til lyset brød ind gjennem vinduet. Da reiste jeg mig, slog vinduet op, og nøgen og varm favnede jeg solen, den hede, den dejlige, *din* gud. Og da du saa kom, havde jeg glemt en vaagen nat, dens rædsel og smerte . . . .

Da hun begyndte at tale, kom ordene først stødvis, siden flød de jevnt, men med en sælsom varme. Hendes store sorte øje stirrede ud i rummet, og i skjær af lysende skyer fik hendes træk en glans saa fin og skjær, at hendes ansigt blev en sytten aars piges ligt. Jeg gav mig hen i det dejlige syn, og hendes ord begeistrede mig. Tænke sig at være saa elsket, at være ens drøm og tanke, ens liv og gjerning, ens ja og nej! Om tusinder af kvinder i ungdom og ynde havde siddet ved hendes side, hende havde jeg dog valgt . . . .

— Aa jo . . . slige stunder har ikke været saa sjeldne. Men det frygteligste har været angsten for at miste dig. Jeg vidste, at det kunde hænde, naar det skulde være, og jeg ved, at det maa komme engang. Men dette øieblik vil blive mit livs sorteste —

Ira — du Ira . . . aldrig skal det ske.

Jeg aander ordene sagte og bævende ud mod hende. Men hun fortsatte.

— Undertiden synes jeg, som mit liv i denne tid er som en dans; drukken af vin og musik stormer jeg frem, vildt og rasende . . . . i fortvilelsens glæde, — afgrunden ligger saa

nær, saa nær, og dansende naar jeg den; saa er det forbi. Aa, du skulde kjende angsten, naar den kommer vældende. Et ord, et blik fra dig er nok. Eller jeg ser dig sammen med en dame, eller du taler meget om en anden. Nu mister jeg ham, tænker jeg. Jeg betages af en knugende, hjertesaar følelse, jeg faar feber i blodet, og jeg kan rase i fortvilelse. Jeg forsøger at skyde tanken væk og vil mane frem de dejligste stunder i mit liv, men som en orm borer den sig ind overalt og forjager hvert glimt af alt andet. Jeg fyldes af dit navn, af dit billed. Jeg synes, som jeg ser dig langt, langt borte, og stadig viger du endnu længere bort . . . . jeg forsøger at følge dig, men da er det, som alt viger bort under mig, som jeg taber fodfæstet, og jeg føler, som jeg styrter ned, ustanselig, med rasende fart, dybere og altid dybere — jeg hører luften suse om mig, jeg kan ikke drage aande, jeg slaar fortvilet ud med hænderne for i lufthavet at finde noget at klamre mig fast til . . . . saa vaagner jeg af mareridtet, sved og syg og — begynder atter at tænke paa dig . . . .

— Jeg siger fremdeles ikke et ord. Mit hoved er lænet mod hendes skulder, mine læber berører hendes hals, mine øjne leger sin stumme leg med kjolens folder . . . . kun af og til saa dugges de. Saa pludselig trykker hun sig heftig ind til mig, bedækker mig med vilde, graadige kys, og atter synker hun hen i sin forrige stilling, med øjet ud over hav og himmel, talende, som til sig selv.

III.

Ser du, min ven, jeg har elsket før en gang — det er længe siden nu — og det var ogsaa en slig underlig elskov som mellem os to. Der var det ogsaa det store og sterke, som betog mig. Men hos ham var det legemets styrke, de brede skuldre og de store næver.

Jeg saa ham første gang paa en dampskibsreise. Jeg havde været nordenfor og skulde hjem, og moder var med. Jeg havde været forfærdelig søsyg, og moder havde slaat mig, fordi jeg havde smudset til min kjole. Hun har pleiet at slaa mig lige til den sidste tid, men nu bryder jeg mig ikke noget om det. Før tog jeg mig det forfærdelig nær. Den gang, husker jeg, gik jeg frem og tilbage paa dækket og græd indvendig og knyttede

hænderne og var rasende, for jeg syntes det var saa uretfærdig gjort af hende. Og saa havde opvartningspigen set det, og det saarede mig mest. Jeg var jo et voxent menneske, og dette var saa nedværdigende.

Det var vinter og mørke. Jeg gled flere gange i sneslaps paa dækket, men jeg ænsed det ikke, saa optaget var jeg af det forefaldne. Men medens jeg gaar slig frem og tilbage, streifer en lysning mit øje, og uvilkaarlig kommer jeg til at se til siden. Lysningen kom fra en aabning i dækslugen. Nede paa underdækket ser jeg to mænd staa lige ved en lanterne, der hænger paa kabysvæggen. Han, som vender ansigtet mod mig, er fisker med sydvest og store bladvaatter, men han har vaat bare paa en haand. Foran ham ser jeg en stor, bred ryg og en kraftig nakke. Han saa ud til at være en konditioneret, som man kalder dem deroppe. De har øjensynlig sluttet en handel, thi ryggen løfter sin haand, og den anden slaar til med den næve, som er bar.

Denne haand virker aldeles betagende paa mig. Jeg følte endnu moders knokler

brænde i mit ansigt, og faar nu se denne store, kjødfulde haandflade med de tykke fingre. For en storartet modsætning! Det var en haand til at faa slag af, tænkte jeg. Tænk kjende en slig en mod sin kind. Naar jeg skal have bank, saa vil jeg dog foretrække den.

Jeg fortsætter min vandring, men denne haand beskjæftiger uafladelig min tanke. Indtrykket fra optrinnet med moder dunster mer og mer bort. Jeg begynder at blive opmerksom paa støjen fra maskinen, jeg hører stemplets stødvise slag og det uendelige sus fra havet. Min stemning bliver lysere, og jeg befinder mig godt. Men ind imellem de skiftende indtryk arbejder min tanke med denne haand. Jeg ser den ikke længere løftet til slag. Den lægger sig nu stor og blød i min og trykker . . . trykker — jeg kjendte næsten det gjorde ondt. Saa føler jeg, den lægger sig fint og lindt om livet og holder mig fast, og en kraftig nakke bøjer sig over mig . . . saa forkludres indtrykket. Det var vel, fordi jeg ikke havde set ansigtet.

Om natten drømte jeg ogsaa om denne haand.

— — Jeg blev kjendt med ham senere. Han var en driftig handelsmand fra Nordland, og han eiede et fiskevær deroppe. Efter at vi var blevet kjendte, søgte han mig ofte, og han viste en saadan interesse for mig, at man begyndte at tale om, at der blev vel et par af os . . . . Ingen havde kommet til mig som han. Det var den første mand, jeg hørte tale om kjærlighed. Og saa var han saa blød og saa blyg — det store, sterke menneske, rent som et barn. Og da jeg lærte ham at kjende, kunde jeg gjøre med ham, hvad jeg vilde. Naar han var ude blandt andre, kunde han være højrøstet og var kjendt blandt kammerater for at føre det store ord, men hos mig . . . . aa jeg husker, hvor stille og varsomt han snakked, og naar han tog i mig med sine store, hvide hænder, saa var det, som om han skulde stryge ned over silke.

Det var saa underligt at se ham slig. Jeg havde tænkt mig ham saa ganske anderledes. Det var det brutale, jeg søgte hos ham og ikke fandt. Jeg havde haabet paa den raa styrke, paa muskelsvulmende armes kraft, paa en

vældig magt, som kunde knuge mig sønder og sammen, men som og kunde løfte mig højt og bære mig gjennem livet.

Og saa fandt jeg et eiegodt menneske, en pen, skikkelig mand med en hvid sjæl og uden lyde paa sin samvittighed. Hans kraftige hænder holdt mig saa slapt, og naar han havde vovet at kysse mig, bad de blaa, friske øjne om undskyldning.

Disse hænder, der var det første, jeg havde set af ham, havde jeg ventet mig saa meget af. Og saa kunde de ikke kjærtegne engang. Dog følte jeg mig bunden til ham . . . . jeg ved ikke hvorfor. Maaske var det, fordi han var den første mand, som jeg kunde kalde min. Det var maaske for noget andet ogsaa. Jeg ved det ikke — jeg ved bare, jeg vilde ikke give slip paa ham for alt i verden.

Og da han rejste der nord igjen, blev han en anden for mig. Til alle de drømme, jeg havde baaret paa, havde jeg nu fundet en helt. Naar jeg engang havde formaaet at bore mig ind til hans indre, saa skulde jeg finde

det væld af friske, skjælvende sanser, som bare vented paa attraa. Vi skulde bo der ensom og lykkelig ude i skjærene. Og mens storme brødes derude, og havet vaanded sig i suk og støn, skulde vi leve elskovens nætter, de røde, hede nætter, som man venter i angst og bæven . . . .

Jeg tænkte mig saa meget forresten. Jeg vilde gjøre ham til et nyt menneske; jeg vilde stænke hans hvide sjæl og skabe pinsel for hans samvittighed. Aa, jeg skulde løfte ham op af uskyldighedens intet og vise, at endnu var der da glæde i livet, for den som søgte. Jeg vilde vise ham, han ikke kunde kjende livsens glæde, før han havde følt livsens smerte, jeg vilde dryppe kjærlighedens gift i ham, den, som jeg aldrig havde ejet, men som jeg altid havde drømt om.

— — Jeg havde gaat ensom i mit liv og sølet mig til i mine egne tanker — min sjæl havde digtet sig sin egen elskovs bog, og i den skulde han nu faa læse — læse sig syg og ør, saa tankerne skulde svirre, og han skulde føle som knivstik i hjertet. Han skulde

give mig hevn for de lange aar, jeg havde ventet, i ham skulde jeg beseire disse mænd, som aldrig var kommet . . . .

Og saa blev det dog ham, som besejrede mig.

IV.

Den blaasorte skybanke havde seget indover. En varm vind begyndte at blafre, og havet krusede sig lig bittesmaa rynker i en dames pande. Der, hvor solen sank, brændte endnu himmelen i sterke, lyse farver, men de gled altid længer og længer ned i havbrynet.

En tæt, trykkende skumring lagde sig over hav og land. Skybanken ude i havet havde draget med sig graa, tykke masser, der saa blytunge ud, og sænkede mørke farver over alt, saa fjeldet og fjæren og havet og skjærene derude fløid sammen.

— Fremdeles sidder jeg der, i samme stilling. Kun af og til havde jeg trukket hende intenst ind til mig. Ellers havde jeg ikke rørt mig, kun lyttet — lyttet med vaagne ører og aaben mund. Det var noget nyt, som var

blevet mig aabenbaret, en sjæl, som havde aabnet sig og givet mig et glimt ind i sit uudgrundeligste dyb.

Aldrig havde hun talt før. Med ord, som alle brugte, kunde hun vel have forsikret mig om sin kjærlighed. Om byens nyt havde hun snakket og om alt, hvad menneskene prater om i dagens løb.

Men aldrig havde hun givet mig noget af sig selv, aldrig havde hun øst af sin sjæls dyb, aldrig ladet mig ane de tanker, som jeg ene troede var mandens, men som ogsaa fødes i en kvindes hjerne.

I et eneste øjeblik var hun for mig blevet et nyt menneske. Hendes ord havde grebet mig, jeg fyldtes af en hed, betagende følelse, som om en stor glæde var blevet mig til del.

Af og til havde jeg havt en vag, indvendig følelse af, at jeg gik og sølede mig til sammen med denne kvinde. En nat havde jeg i syg kummer og svare pinsel vredet mig under tanken: du tager skade paa din sjæl. Jeg havde tænkt, hvorfor ikke jeg, som andre unge mænd, havde søgt mig min pige og levet i ungdom og kjærlighed. Hvad slags menneske

var jeg? Gik her ikke unge, vaarfriske kvinder og vented paa kys og kjærlighed. Hvorfor havde jeg ikke aabnet mine arme for en af dem? Hvorfor havde jeg ladet mig besnære af dette gamle menneske, hvori det bare var synd, synd og atter synd .... Kunde jeg under samliv med hende bevare min sjæl og mit legem rent?

De var trængt ind paa mig disse spørgsmaal, ubevidst og mod min vilje, i de stunder, jeg følte lede. De var vendt tilbage af og til, men saa dunkle og svage, at de ikke havde formaaet at skabe en sterk og varig følelse. Thi naar hun kom, tog hun mig med storm og kvalte alle tanker i sine bedøvende kjærtegn.

Og jeg, som ikke elskede og ikke havde én kvinde, hvem jeg begjærte, jeg havde dog alligevel en trang til kjærlighed, til arme, som kunde favne, og mund, som kunde kysse. Og saa havde jeg ladet mig favne og kysse. Jeg havde givet hende en del af mit liv, været sammen med hende i dage og nætter, men kun set et skrøbeligt hylster, uden at have havt en tanke for det, som dette hylster omsluttede. Kun af og til havde jeg som et lyn-

snart glimt kunnet skimte mennesket i hende. Men som en blomst havde hun lukket sig inde i sig selv igjen, fordi der havde været nat rundt om hende.

Nu var det, som om solen havde strejfet hende.

Som en af høstens blomster, der aabner sig, naar luften er blaa og tynd, og naar solen kaster lange skygger, slig havde hun aabnet sit indre væld for mig og ladet mig se en farvepragt, saa uanet vidunderlig, saa stor og sælsom, at jeg i hende hilste et nyt menneske, en sjæl, som var bleven befrugtet, en tanke, som havde faaet det forløsende ord.

Vinden var begyndt at blive vaad og strøg saa lindt og sagte hen over bakker og marker og drog brede, mørke furer i sjøen. De graa, tunge skyer seg nedover fjeldene der bag os, og alt blev saa sort og mørkt. De gamle, forkrøblede trær deroppe i haven stod og skalv og rystede af og til, naar et

vindpust strøg hen over dem. Selv de var blevet mørke i farven og saa trist, saa trist.

Saa blev der stille.

Vinden vifted ikke længer. Trærnes blade hang syge og matte, og det slanke, grønne græs bøjed sig bange mod jorden. Der blev en sælsom, anelsesfuld stilhed. Det var som hele naturen havde stanset sit aandedræt og ventede, bare ventede . . . . nu, nu kommer den — — den rædselsfulde højtid.

Kun fra havet, det mørke, det rige, steg den evige sus — fra naturens store, bankende samvittighed steg den og blev lydløs i stilheden.

— — Saa jog da lyn gjennem natten, og rullede tordenen. Og al skabningen vaandede sig, og jorden skalv under de vældige magter, som fraadende jog gjennem luften.

Og der regnede. De tunge skymasser havde aabnet sig, og draabe efter draabe kom i ustanselig mængde.

Og alt blev saa graat og mørkt.

Men inde i os var det, som kveldssolen aldrig sank. Den lyste og lyste og kastede gylden glans over de dage, jeg *havde* levet med hende. Jeg følte mig større og renere som menneske, fordi ogsaa hun havde levet og elsket, havde havt glæde og følelser.

Sagte havde vi rejst os og gaaet ind i vor stue. Og mens regnet slog mod ruderne, sad hun og stirred ud i sommernattens triste skumring og fortalte sit livs saga. Hun talte hen for sig, som til sig selv; af og til stansede hun, men tog saa fat igjen.

Og der var øde nat rundt om os.

V.

Det var atter paa et dampskib, der hændte mig noget, som maaske blev afgjørende for mit liv.

Jeg skulde rejse der nord for at besøge ham og for at se mit fremtidige hjem. Alle var imod det. Moder sagde nei, og mine veninder fandt det gyseligt. De kaldte det endog excentrisk, husker jeg. Men han havde bedt mig, og jeg vilde. Jeg *vilde* være alene med ham, fri og ensom, langt fra mennesker. Der inde i byen syntes jeg, han aldrig havde været min. Blandt alle disse mennesker var det, som han gled bort fra mig. Jeg fik aldrig tag i det, som brændte i ham og gjorde ham til menneske . . . Og det var det, jeg trængte saa saart til. Jeg var jo ikke en slig, som

man kunde holde noget videre af. Jeg forstod ikke engang, hvorfor han havde valgt mig. — — Den gang fornam jeg for første gang den sjælens angst, som jeg siden saa ofte har følt, naar jeg har været bange for at miste nogen af mine kjære. — Derfor vilde jeg hos ham finde det, som kunde snøre ham saa inderlig til mig, at han aldrig, aldrig gik bort. Jeg vilde lære at kjende hver tanke, hans hjerne rummed, hver følelse, som fødtes i hans sind. Og naar jeg saa kunde byde og raade over ham, da havde jeg naaet livsens lykke.

— Saa skulde jeg rejse.

Moder og nogle veninder var med ombord for at tage farvel. De sørgede for lugar til mig. Styrmanden havde fundet en liden hyggelig rede til mig, og der sad vi alle sammen, til dampskibet skulde gaa. Vi drak vin, og styrmanden kom ind og tog et glas med. Han var munter og elskværdig, men gjorde forresten intet indtryk paa mig.

Da de gik, bad moder ham at tage sig af mig under rejsen.

— Ja, vær rolig, siger han, jeg skal nok gjøre det hyggeligt for Deres datter.

Jeg erindrer disse ord, som om de glider forbi mit øre i dette øjeblik. De kom saa varme og havde slig ædel klang, at jeg kjendte blodet jage til kinderne.

Det var om sommeren. Vejret var vaadt med stormbyger og krappe søer, saa skuden rulled adskillig. Jeg holdt køjen for det meste. Af og til var jeg oppe for at trække frisk luft, men søen var skumhvid, og bølgerne gik høje og slog opover rælingen, og jeg dynkedes blød af det kolde, salte hav.

Jeg saa ikke noget til styrmanden. Jeg laa dernede i min køj, syg og vammel. Min hjerne var tom. Jeg tænkte ikke en tanke, og ikke et billed gled forbi mine øjne. Jeg stirred ud i rummet og forsøgte at følge skibets bevægelser, men det lyktes mig aldrig. Den sterke, summende sus fra havet og den ubehagelige lyd fra lampen, som hang under taget og vuggede til alle sider, var det eneste, jeg kunde fornemme. Korsettet havde trykket mig, og jeg havde taget det af, og jeg havde løst paa skjørterne for at være saa fri som mulig. Haaret var gaat op og laa nedover skuldrene og udover puden.

Medens jeg ligger der, slap og viljeløs, med matheden sivende gjennem blodet, hører jeg pludselig en kraftig banken paa døren, og i næste øjeblik staar styrmanden lige for mig. Jeg sætter i et skrig, men han siger nogle beroligende ord og spørger om, hvordan jeg har det. Imedens staar han og ser paa mig. Jeg lægger merke til, hvorledes hans øjne glider fra mit blottede bryst nedover lenderne, jeg ser, hvorledes pupillerne voxer, der bliver en syg glans over dem og om munden leger et smil. Jeg bliver bange, vil dække mig, vil skrige, men saa bøjer han sig over mig og kysser mig, saa jeg lammes.

Jeg havde ingen tanke, ingen kraft til modstand, det var som om viljesnerven pludselig var skaaren over. Et kys havde magtstjaalet mig . . . .

— Efterpaa — ja, jeg forstaar det ikke, men jeg tog det saa rolig, gjorde ikke allarm, græd ikke engang — det var blevet mig ligegyldigt, syntes jeg. At denne mand, som jeg aldrig før havde set, og hvis navn jeg ikke kjendte engang, havde ribbet mig for min uskyld, det kunde jeg ikke fatte. Det hele

syntes mig som en drøm, som noget, der ikke var hændt. Og da jeg gik frem og tilbage paa dækket, saa saa jeg paa styrmanden som paa ethvert andet menneske, aldeles ikke anderledes, og følte mig ikke noget særlig knyttet til ham, fordi jeg i et øjeblik havde været ét med ham. Min tanke beskjæftigede sig ikke med det den hele dag, og jeg følte mig tilfreds og lykkelig. Ja, det var næsten som et pust af salig ro havde strejfet mig og dræbt længselen efter ham, som jeg rejste imod.

Men saa kom natten.

Jeg havde lagt mig i min køj for at sove — det var den samme, som jeg laa i forrige kveld, da *det* hændte. Næste morgen var jeg fremme, da skulde jeg møde ham. Da jeg klædte af mig, var jeg aldeles rolig og tænkte vist bare paa nogen ligegyldige ting. Men medens jeg ligger der og venter paa søvnen, kommer jeg uvilkaarlig til at tænke paa ham, som jeg skal møde næste morgen, og sammen med denne tanke kom der et mylr af andre, ikke i orden og række, men kaotisk — gamle minder og hændelser og drømme, som jeg havde drømt i lange aar. Men op over dette

mylr steg en tankerække, der tog form og jog mig forventningens jubel og rædsel i blodet.

Hvis han nu var som disse andre kjedelige mænd, der fordred en blodløs kvinde til hustru . . . hvis jeg nu ikke formaaed at sænke ham ned i de følelsers dyb, som brændte i mig . . . .

Jeg stirred ind i lampens skjær med angsten bævende gjennem mig.

Saa kom de andre tanker, sikkre og sejersstolte, som en jagende hingst i kampens tummel.

Ha — jeg skulde nok fange ham slig i elskovens net, at der ingen vej var, som bar ud. I hvert et aandedrag skulde han aande min kjærlighed ind, jeg skulde elske frem den ild, som jeg vidste laa og ulmed der inderst inde i ham, jeg vilde lade den blusse og slaa ud i flammer. Og saa, naar alt var tændt i glød, og han var blevet en higende, længtende sjæl som mig selv, der leved og drømte i kjærlighed, da var mit verk fuldbragt, da havde jeg naaet den dybeste bund i ham, da havde jeg naaet til urmennesket, til trællesindet. Thi, ser du, kan du mane frem de inderste drifter i et menneske, da er du dets herre og det

din slave. Og herske var det, jeg vilde — jeg, som selv havde været saa kuet. —

— Men saa kom det over mig dette, som hændte natten før. Ikke som noget stygt og noget jeg skulde angre. Aa nej, slige tanker havde jeg ikke. . . . Og jeg lukkede øjnene og drømte mig denne stund om igjen, drømte han stod foran mig, drømte, han kyssed mig, drømte det alt, alt. Og jeg blev rolig og lod min tanke sagte glide hen over dette, længe, længe . . . . Saa med ét bliver jeg lys vaagen, slaar øjnene op, og — hans ansigt møder mig. Hans øjne borer sig dybt i mine, hans aande vifter om min kind, han kysser mig, og atter glider jeg ud i drømme.

Og der blev nat . . .

— Saa var jeg deroppe hos ham i to maaneder. Jeg saa ham paa nært hold og lærte ham at kjende i dagligt samvær og i hans arbejde. Han blev ikke mindre for mig derved. Tvertimod kom jeg til inderligere at forstaa ham i hans blyge, næsten undselige optræden. Men denne hvidhed i sjælen, den frie, rene samvittighed, kunde jeg ikke fatte hos en mand. Det blev mig næsten til en man-

gel hos ham. Livet havde endnu ikke sølet ham til, ingen af hans sjæls strenge havde endnu været spændt saa stramt, at den var brusten.

Og naar jeg fortalte ham om en ny kjærlighed, om den med livets længsler og krav, om den med hedt blod og sansers rus, saa rysted han paa hovedet og forstod den ikke. Kjærligheden var for ham ren og skjær; urørt og skyldfri maatte det menneske være, hvem han skulde elske. Kjærligheden var for ham en vek blomst, der ikke taalte brøde og synd, men vilde visne og dø under den. Han vilde ikke høre mine ord og forstod ikke deres mening.

Saa kom da den stund, hvori jeg misted ham for altid. For et svindende øjeblik fik jeg ham til at glemme sine ord og sin tro . . . . Efterpaa forsøgte han nok at være den samme, men jeg følte nok, hvorledes hans kys blev kolde og hans læber stive, og hvor slap hans haand blev.

Han sagde ikke noget, saa længe jeg var der, men forholdet opløstes lidt efter lidt af

sig selv. Da jeg var kommen hjem, havde jeg brev fra ham.

Saa var *det* forbi. Ja, og saa var det forbi altsammen da. Jeg blev gaaende derinde og tænke og drømme om dette, og det har jeg gjort i alle aarene. Jeg græd, fordi jeg ikke var som andre mennesker, og jeg græd ogsaa, fordi de andre menneskene ikke var som mig.

Og lige til jeg mødte dig, saa kunde det hænde, at jeg drømte om en stor haand og en sterk arm, som trykked . . . . trykked — aa, saa slapt, saa slapt saa. —

Her endte hun sin fortælling.

Der var blevet stille derude. Det havde ophørt at regne, og de tunge, graa skyer havde trukket bort. Sommernattens rolige, dæmpede lys laa over værelset, og alt var saa tyst og øde.

Vi havde trukket os bag gardinet og sad derinde i halvmørket ved siden af hverandre, stirrende ret frem, uden at tale. Og medens

jeg sidder der og kjender hendes hede haand i min, føler jeg mig svanger med en sælsom, navnløs følelse. Den var blevet undfanget i den lyse kveld, som varsled et uvejr ind. Nu følte jeg, hvordan den voxte og tog form. Den besatte ikke alene min tanke, men den besjælede hele mit legeme; jeg fornam den i blodets slag, i musklernes dirren, den var som en nyudfoldet knop af mit legems stængel. Jeg aandede den ind i hvert drag, den fyldte mine lunger, gik over i blodet og blev mig selv.

VI.

Dagen efter rejste vi ind til byen igjen. Vort forhold fortsattes som før, men der var for mig kommet noget nyt i det. En underlig følelse, som ikke gav mig ro, en sjælens kvide, som martred mig i dage og nætter.

Om kvelden, naar jeg sad hos hende, kunde jeg sidde der aandsfraværende og stirre ret frem, uden at se og uden at høre, hvad der taltes om. Om nætterne kunde jeg drive paa gulvet, frem og tilbage, frem og tilbage, uafladelig, til solen begyndte at sige ind gjennem vinduerne, og da var det, som om jeg vaagnede op af en drøm. Og i de lange dage søgte jeg ned til kajerne og gik og saa ud over sjøen og var fyldt af denne underlige følelse, der vilde bemægtige sig herredømmet over mit eget jeg.

Ingen modstand var sterk nok til at rive den ud af min sjæl. Ingen anden følelse og ingen tanke var stor nok til, at jeg kunde blive denne ene, underlige kvit. Jeg kunde finde paa de merkeligste ting, forat min hjerne et øjeblik kunde faa fred for den. Der laa en engelsk, grønmalet damper der nede ved kajerne, et uhyre monstrum, som jeg havde set i mange herrens aar. Fremme ved baugen stod malet med gule bogstaver paa et blaat navnebret *Argo*. Dette navn forsøgte jeg at tænke paa, indbildte mig, at det var malet bagvendt, forsøgte at finde ud, hvorfor man netop i England skulde male bagvendt, og jeg stirrede og stirrede paa disse fattige gule bogstaver, til jeg fandt ud, at der stod Ira — Ira og intet andet. Eller naar jeg virkelig kunde gribe en fornuftig tanke i flugten og forsøge at bearbejde den, saa følte jeg, hvorledes den lidt efter lidt hulnedes ud, til den endelig brast, og Iras navn laa atter nøgent. Eller jeg kunde, bare for at komme ind paa noget nyt, vælge mig en hvid bølgeryg, som jeg saa rejse sig langt derude paa sjøen, for at prøve at følge den med øjnene, til den slog op over moloen. Og naar den

saa viskedes ud paa sin lange vej, kunde jeg staa og stirre paa den plet, hvor jeg havde set den forsvinde, til en ny kom, som rejste sig mægtig, rulled et stykke og saa atter forsvandt. Jeg kunde staa saadan og stirre, til øjnene blev matte, og blaa og gule prikker dansede foran dem; men inde i disse prikker kunde jeg tydelig læse Ira.

Og jeg saa hendes billede for mig. Denne kvinde med de mange aar, med det døde øje, med den skarpe rynke under næsen — og jeg med denne følelse. Jeg kunde ikke fatte dens væsen og ikke ane dens navn. Jeg tænkte tilbage paa hin kveld, den fødtes, og paa hvilken glæde det siden havde været at føle mig sammen med hende, at nyde hendes kjærlighed og at dø hen under hendes kys.

Jeg havde kun set hendes store, sorte øje, et fugleøje, dristigt og glansfuldt, lynsnart i blikket — dette blik, som altid sladred, hvad der rørte sig inde i sjælen.

Jeg havde kun set en mund, saa rød og frisk, saa dejlig og kruset, at den altid syntes at vippe til kys — kys, som stjal tanke og ro, og som sugede livsens aande ud af mig.

Jeg havde kun set en liden vever, fin kvinde med et mygt og bedaarende legem og en hed sjæl — en kvinde, som baade lidt efter lidt og med et slag havde banet sig vej til min tanke og nu eied den helt og fuldt.

Det nytted mig intet, at jeg drog frem alt, som var sælsomt i hendes udseende; det gled bort for min tanke og druknede for mit syn.

— Men denne følelse havde grader. Den kunde stige og falde; dog var den der bestandig. Naar jeg gik og drev i gaderne, kunde jeg pludselig fæste mig ved et kvindeansigt, finde træk i det, som saa underlig mindede mig om noget, jeg vidste ikke hvad. Mit blod randt da hurtigere, mit aandedræt blev tungt, og jeg blev gaaende efter dette ansigt, gade op og gade ned, stirrende paa det fra siden, tilfreds ved at faa et glimt af hendes kind. Vendte hun sig da om, og jeg mødte et kydsk og bodfærdigt blik, da blev jeg flau og skamfuld og fik samvittighedsnag.

Det var, som om jeg havde været utro mod nogen.

Men var det blik halvt tilsløret med en anelse af underjordisk ild, og gled der et lidet

seigt smil over en mund, da blev jeg tirret, og syg og rasende jog jeg efter det uskyldige menneske gjennem alle gader og den hele by. Og forsvandt hun da gjennem en port, blev jeg staaende der udenfor, jeg ved ikke hvor længe. Det var som noget helligt og dyrebart pludselig var blevet mig frarøvet, som om jeg laa ude paa det store hav og en braasjø pludselig havde skyllet væk den redningsplanke, som jeg klamrede mig til.

Og atter følte jeg mig at have været utro.

Mod hvad?

Jeg vidste det ikke.

Jeg følte kun, at den gamle følelse kom sivende over mig, tyngre og tættere, som om den vilde knuge mig til jorden.

Saa sidder jeg der en kveld hos hende. Det er Ira, hendes moder og jeg. Vi havde talt om et forlis, hvor tre kjendte folk var blevet. Stemningen var blevet lidt trykket. Vi sad betagen af denne tomme lede, som man overfaldes af, naar nogen, man har set i mange aar, pludselig ikke er mer. Der faldt ikke mange ord mellem os; et nu og da, forat stilheden ikke skulde blive trykkende. Og

ikke tænkte vi stort. En tung følelse, svanger med hulk og graad, lagde sig over os. Ordene frøs paa tungen, og ikke en tanke fik rum i vor hjerne.

Da kommer der en mand ind, en mand, som jeg aldrig havde set. Man nævner hans navn for mig; det var en gammel bekjendt af Ira. Han saa ud til at være sjømand. Jeg finder strax ud, at der er intet ved ham, som tiltaler mig. Hans store, fede hænder byder mig imod, og hans smaa blaa øine minder mig om sejre blandt boardinghusenes tøse i alle havne.

Han er i godt humør, men det smitter ikke noget videre. Vi spiller whist, men vi er unødig tause, og det hele gaar trægt.

Og medens vi sidder saadan, og jeg tror alle fordybede i spillet, kjender jeg under bordet en fod, som søger Iras, og over kortene ser jeg ham stirre ufravendt paa hende, et spørgende og stikkende blik, der ligesom en lancetspids borer sig ind, og naar den trækkes ud, sidder der trevler paa — et blik, som ikke *vil* spørge forgjæves.

Ira er rolig som sedvanlig, og hendes store, sorte øje er stift fæstede paa kortene.

Der hændte ikke mere under spillet.

Udpaa natten, da vi skal gaa, bliver han staaende en stund og snakke alene med hende og giver hende tilslut et langt og varmt haandtryk.

Det var det hele.

Men af dette kom jeg i gjæring. Jeg følte, at til denne store, underlige følelse, som havde naget mig saa længe, var der pludselig kommet et nyt moment, — der maaske skulde aabne mine øjne — noget, som jeg kunde give navn, noget, hvorimod der fandtes trøst for mit saare sind.

Og dette nye menneske, hvem jeg aldrig havde set før, og hvis navn jeg ikke husked engang, ham hadede jeg slig, at et eneste tirrende ord fra ham vilde føde det værste raseri hos mig, og jeg vilde tage det første og bedste vaaben jeg fandt og dræbe ham uden tanke og medlidenhed.

— Vi fulgtes et langt stykke gjennem gaderne, han og jeg.

Han gik og fortalte en løjerlig historie, som havde hændt ham nede i Alexandria, om et par tyrkiske damer med slør og eunuker lige i hælene, om et slagsmaal med disse bæster og efterpaa en vild nat agterud hos kaptejnen med arrestation om morgenen og en hel helvedes halloj.

Jeg hørte neppe, hvad han sagde. Min tanke var ivrig optaget med, hvorfra Ira kjendte dette menneske, og hvorfor han turde vove at optræde saa dristig uden saa meget som at tænke paa at genere sig. Jeg fandt det saarende dette med foden under bordet og dette faste, varme haandtag. Og saa var han en velvoxen mand med skjeg og mange aar paa sin samvittighed. — Og jeg? — jeg strøg min glatte hage langs trøjekraven og følte mig uendelig liden.

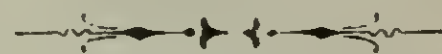
Og jeg følte skinsygen rejse sig i mig, vældig og rasende. Tankerne begyndte at irre og alt, hvad som hedte menneske hos mig, stod i boblende kog. Jeg følte mig ikke længer sikker paa mig selv, jeg kjendte hænderne knytte sig, jeg havde møje med at holde dem i lommen . . .

— Pludselig var jeg begyndt at løbe . . . først smaat, som om jeg frøs. Men saa raaber han paa mig, og jeg lægger ud, hurtigere og hurtigere, og tilslut løber jeg som en rasende, af alle livsens kræfter, stormer op trappen, ind paa mit værelse, og bliver først rolig, da jeg faar drejet nøglen om.

Og medens jeg synker om i sofaen, træt og udmattet efter det vilde løb, begynder jeg at græde. Store, salte taarer rinder nedover kinderne, en tung, hjertesaar hulken bryder ud, en graad foruden stans.

— I denne nat fødtes det ord, som jeg aldrig havde vovet at nævne, det ord, som jeg bluedes over at maatte knytte til Iras navn.

Dette ord var kjærlighed.

VII.

Paa samme tid, som det var gaat op for mig, at mine følelser ligeoverfor denne kvinde var blevet til kjærlighed, paa samme tid fik jeg mine første sorger for Iras skyld.

Naar jeg var ude blandt folk, kunde der falde et enkelt ord, et haanligt, stikkende ord, som kunde jage blodet op i mine kinder og føde en pinlig, nagende tanke, som jeg kunde bære paa i dagevis.

Jeg forstod, man var begyndt at tale om os. Jeg saa det i de medlidende smil og øjekast — disse vaaben, som traf saa sikkert og saarede saa dybt. Ikke fordi jeg brød mig om, hvad folk syntes. Jeg hadede denne masse, som kaldte sig folket, disse menige, som gik omkring og dømte og troede at have meninger og overbevisning, og saa kunde de ikke engang

efterplapre, hvad deres ledere lærte dem. De var kun en hob, hvis styrke bestod i, at de var hoben. Og vi faa, som var mennesker skabt i et andet billed, vi som gik ensomme omkring, vi maatte finde os i at stænkes til af den smudsige mob.

Men det, at folk skulde begynde at faa vide om dette, begynde at kjende til dette underlige forhold, at jeg ikke kunde have det for mig selv som en dyrebar hemmelighed — aa, hvor det gjorde mig ondt.

Men en dag kommer en ven til mig. Han smiler saa rart og saa spørger han, om det er sandt dette . . . . dette med Ira.

Nej, svarer jeg strax. Og jeg benegter det paa det alvorligste, kalder det den guleste løgn, som nogensinde er skabt, og spørger ganske frejdig, om han ikke har hele sin forstand, siden han kan komme med sligt.

Nej naturligvis, det var det, jeg kunde tænke, siger han. Jeg vidste nok, at sligt var for puerilt for dig.

— Da han var gaat, græd jeg over min fejghed. Jeg havde lyst til at springe efter ham, slynge ham sandheden i ansigtet, og i

min stolte foragt vilde jeg sparke til ham og bede ham forkynde det ud over hele verden.

Men jeg sad der igjen, uden at røre mig. Og jeg græd over min fejghed, græd som en rasende, hulked i sinne og foragted mig selv.

Havde jeg ikke gaat der og ikke vovet engang at erkjende for mig selv mine følelser. Havde jeg ikke forsøgt at kvæle og bortræsonnere det, som havde grebet al min tanke og al min vilje. Og nu, for at sætte kronen paa verket, saa fornægted jeg for den første og bedste noksagt alt det, som mit liv i de sidste dage havde koncentreret sig om. — Og jeg reiser mig heftig, stormer frem og tilbage paa gulvet, river mig i haaret og bærer mig ad, som jeg er vanvittig. Jeg kaster mig i sofaen, klamrer mig fast med begge hænder, bider i dens puder og ligger der og vaander mig over min egen usselhed.

Men medens jeg ligger slig, ser jeg med ét Ira for mig. Hun er i hvid natdragt, og haaret er uredt og falder i sorte, grønlig skinnende floker nedover skuldrene. Det døde øje er vendt mod mig, et stivt, udslukket øje uden glans, og ansigtet er furet, med dybe

rynker. Og hendes hænder, dei ligner en dødnings knokler, er løftede mod mig, og jeg synes, som om disse klamme fingre vil gribe mig om struben og stanse mit livs aande. Og jeg synker iknæ og skriger, vildt, hæst, skriger om naade for mit dyre liv, skriger om barmhjertighed for min store kjærlighed. Men hun bøjer sig over mig, mer og mer, jeg synes, som jeg kjender den kolde haand allerede berøre mig, en kuldegysen gjennemfarer mig – jeg kan ikke mer, jeg synker om og et skrig, vanvittigt, hjælpeløst, stiger op fra min strube . . . .

— Jeg vaagner af hallucinationen. Jeg ligger paa gulvet, vaad af sved, og endnu medens jeg vaagner, har jeg fornemmelsen af det skrækkelige syn.

Hele eftermiddagen er jeg i trist humør og kan intet faa udrettet. Jeg gaar der bange for at bli syg, i rædsel for mareridt med helvedes kval og pine. Alle min sjæls strenge er spændt slig, at en eneste skurrende tone er nok til, at de vil briste. Min sedvanlige mathed siver mig dejlig ind i blodet, og min hjerne arbejder som i feber, med tanker og

syner, skiftende og døende som bølger paa havet. Og over mine læber glider Iras navn, hviskende og blødt, i sagte, bævende toner. Og jeg skriger det ud, højt og lydt, i henrykkelsens rus, med stemmens kraft og vælde, og atter hvisker jeg det, blødt og betagende, aander det ud, — det dejlige navn . . . .

— Om kvelden er vi sammen paa et offentligt forlystelsessted, min ven, Bredo Wiers, hans forlovede, Ira og flere til.

Sommeren er næsten forbi. Et let, gjennemsigtigt tusmørke breder sig ud over haven, rigt og anelsesfuldt, som slør om en kvinde. Musiken spiller; modige, marschrige rythmer stiger blandt lyslette, legende toner, sitrer i lange lydbølger forbi vort øre, dirrer en stund i luften og dør skjælvende hen. Tankerne drages mod dejlige kvinder, kvinder i dans, med nøgne skuldre og blottet barm; de hede aandedrag vifter imod mig, jeg suger ind luft, mættet af elskov og drømmer mig ind i store, luftige sale, hvor der glitrer i silke og glimter i guld . . . .

— Bortunder træerne og ind over de snirklede gange vandrer de par for par og

hvisker de løndomsfulde ord. Det er, som musiken har sneget sig ind i sindene og der født en elskovens stemning, den stille, tyste, som man bare kan føle.

Borte ved musiken danser man. Gjennem det tætte løv skimter vi af og til lange, bølgende rækker, som vugger sig i takt. — Vi bevæger os i retning did. Ira gaar længst fremme og taler med en veninde. Hun har neppe set paa mig den hele kveld og ikke talt et eneste ord til mig. Wiers og jeg gaar og taler sammen. Dagens lede er svunden. Denne strøm af toner, som mødte mig, disse glade, pludrende mennesker, som jeg saa om mig, har svalet mit syge sind og kastet et lysstrejf over det. Jeg føler mig let og fornøjet, og som et barn ler jeg af ingen verdens ting. Ira har holdt sig langt borte fra mig den hele kveld, men jeg tænker ikke noget videre over det.

Vi stanser ved musiken. En herre byder Ira op til dans, og de fejer forbi os. Jeg ser, hvorledes han trykker hende tæt ind til sig, og hvorledes hun snor sig om ham med sit dejlige legeme. Paa nyt føler jeg den stik-

kende smerte, den sorgtunge lede sige over mig. Denne forfærdelige følelse, som jeg havde kjendt tidligere paa dagen, vender tilbage, tanker, fulde af sorg og kvide og hjertesaar graad betager mig.

Og Ira danser den glade dans, sorgløst og lystelig, beruset af musik og mænd.

Jeg følger hende med øjnęne, ser de to gaa ud af dansen, ser ham tale til hende med halvt tilslørede smil, ser en ny komme, bukke og atter stryger hun, let og dejlig, hen over det vuggende gulv. Og jeg strækker mig paa taa for at følge hende midt ind i den mylrende hob, ser af og til hendes hoved, et øjeblik er hun borte, og saa dukker hun frem, skjøn og stolt som en dronning midt iblandt al denne ungdom, og hun trykker ham fast til sig og læner sit hoved forførende op mod hans skulder . . . .

— Jeg trykker mig ud af sværmen og forlader haven. Jeg formaaede ikke længer at se paa dette. En vanvittig skinsyge rasede i mig, en mylr af tunge, fortvilede tanker kjæmper i min hjerne; jeg føler mig ene

som paa den øde prærie og synes en verden ligger mellem mig og alt det, jeg har kjært.

— En mængde mennesker driver nedover gaden. Jeg støder lige paa to damer, jeg saavidt kjender. Ubevidst hvorfor hilser jeg og giver mig i snak med dem. Den ene er en yppig, dejlig kvinde, stor og sterkbygget, med et sanseligt drag over hele sit legem. Hun har døbt sig Zita og lyder intet andet navn. Den anden er liden og ubetydelig, og jeg merker hende ikke.

Zita har saa meget at tale om. Ordene glider saa let over hendes røde, vaade mund, og det er en legende, dragende klang i hendes stemme. Zita og jeg bliver gode venner. Hun gyder som en strøm af ro over mig, jeg glemmer al min sorg og kvide og følger hende i hendes lette leg med ord. Hvad vi talte om? Ikke om noget. Hvad skulde vi vel tale om? Jeg gik kun og nød hendes stemmes klang, jeg nød hendes unge, friske legeme, hendes aande, hendes øjne. Hun bragte mig ro, og jeg blev lykkelig ved hende.

Jeg havde mødt hende før af og til. For spøg havde jeg kaldt hende asiat, for hendes

øjne stod lidt paa skraa opad, og hendes pande var saa lav, og haaret var ligesom hos lapperne fluret og usammenhængende. Hun var der længst nordenifra, hvor Ishavet bryder ind mellem skjærene. Endnu havde hun beholdt en liden snev af den syngende tone, som folk taler i der nord.

Hendes veninde havde gaat hjem, og vi drev alene om i gaderne. Uvilkaarlig søgte vi did, hvor alt var øde og tyst. Og jeg gaar kun og lytter til stemmens velklang og suger hende til mig; men jeg føler mig skyldfri og ingen syndig tanke har rum i min hjerne.

Men medens jeg gaar saadan, overfaldes jeg pludselig af en af disse underlige fornemmelser, hvortil jeg ikke kan finde nogen bevidst aarsag: jeg tvinges til at stanse og se mig tilbage. Langt dernede i gaden ser jeg en skikkelse hurtig svinge om et hjørne; jeg saa den kun et øjeblik, men vidste strax, det var Ira.

Jeg blev lidt ubehagelig berørt og gik og undrede mig over, hvorledes hun kunde være her. Hvis hun havde gaat efter mig, vidste jeg ikke rigtig, hvad jeg skulde tænke. Hun

kunde ikke have gaat der tilfældig, thi hun havde intet at gjøre saa sent ude og alene. Men jeg kunde jo tænke mig, at hun var gaat ud for at søge efter mig, og at hun da havde drejet af, naar hun saa jeg var sammen med nogen.

Og Zita gik der, ung og skjøn, med store slørede øjne, hvor det glimted i attraaens ild, og over den dejlige, fugtige mund laa der et sanselig berusende drag. Og jeg skyver alt andet bort og vil være menneske for en stund og vil føle mig lykkelig. Dagen med alt det tunge og saare og selv Ira er ude af min tanke, og jeg gaar op i øjeblikket, som om alt andet er dødt.

Og vi gaar der i den ensomme gade, hvor trærne hvælver sig over vore hoveder; og jeg pludrer med hende og ler og er lystelig og synes, at der ikke har været lykkeligere menneske til paa jorden end mig. Zita selv er overstrømmende glad. Hendes sind synes mig saa lyst og let, som om hun aldrig havde levet i andet end solskin, og hun har evnen til ogsaa at fange andre ind i livets sorgløse leg.

Det var øde og stille rundt om os. Natten er mild som de første høstnætter, og i det tynde halvmørke blir skyggerne saa smaa og sorte.

Vore stemmer er den eneste lyd, som skjærer ind i stilheden. Og det tætte, sorte løv hvælver sig over os som en kirke; og vi gaar der i en glædens andagt, og jeg slynger min arm rundt hendes liv, og hun stryger sig tæt op til mig, og begge er vi lykkelige.

Og naar vi er ved hendes dør, stjæler jeg en kys fra hende, leende og uskyldig; hun knipser mig paa fingrene og ler selv, og vi taler om, at det vil blive morsomt at mødes igjen.

Og vi skilles med et haandtryk og et smil.

Jeg slentrede bortover gaderne uden lyst til at gaa hjem. Natten var saa dejlig, og jeg selv saa rolig, uden en tanke, der trykked mig.

Men medens jeg gaar saadan, med hænderne i lommen og hovedet lidt bøjet, hvad jeg har for sedvane, hører jeg smaa raske, trippende

trin bag mig. Jeg stanser, vender mig om og ser Ira komme. Hun maa have kommet ned en sidegade, thi hun er ikke langt borte. Jeg gaar hende imøde, hilser paa hende, og hun nikker igjen, lidt kort forresten.

Hendes øje stirrer saa besynderlig paa mig, og munden er trang og sammenpresset. Hun forsøger dog at være som almindelig.

Jeg undres over, at hun færdes ude saa sent paa nattens tider.

— Natten var saa dejlig, siger hun, og jeg var saa træt og varm efter dansen Hvorfor gik du?

— Jeg blev lidt daarlig.

— Du forsvandt saa pludselig. Jeg antog, du var gaat ind i caféen, men Wiers troede, du skulde møde nogen til bestemt tid.

— Nej, jeg taalte ikke musiken. Jeg har forresten følt mig uvel i hele dag.

— Jasaa — det har jeg ikke merket, siger hun kort.

Jeg følte strax brodden, men lod som intet. Nu var jeg overbevist om, at hun var gaat efter mig, men jeg gad ikke give nogen forklaring. Ja, jeg følte mig ikke engang for-

pligtet til det; thi hun havde jo moret sig med andre lige for min næse; hvad gjorde det saa, at ogsaa jeg havde moret mig med en anden! Og dette, at hun havde gaat efter mig, gjorde mig ondt, og jeg følte mig krænket over det.

Hun spørger, om jeg gaar med hende hjem, og jeg svarer trevent ja.

— Det er dejligt derinde i hendes store værelse. Bløde tepper dæmper skridtene, tykke, vinblaa portierer dækker for dørene, og lyset strømmer dæmpet ind mellem en stribe i de mørke gardiner. Paa etageren staar en nellik i blomst og blander sin vellugt med en strøm af dejlig, pirrende parfume, der slaar mig imøde som en vemodig og sanselig hengivelsens stemning.

— Jeg kaster mig ned paa chaiselonguens bløde puder, og Ira sætter sig ved siden af mig. Hun lægger sin haand i min, en liden nervøs, hed haand, som brænder mig. Hendes øje er stort og blankt og kaster som en lysning ind i skumringen. Det stirrer mig imøde med et sælsomt blik, der gjør mig urolig. Denne duft af blodrød nellik og parfume er ved at stanse mit aandedræt. Jeg betages af

en vellystig mathed, jeg kan føle blodet sive gjennem aarene, og denne kvindes nærhed vækker min attraa.

Jeg stirrer ret frem, og hun sidder og ser paa mig. Jeg føler som om det er et enligt gudsøje, som vaager over mig og iagttager hver nerve, der rynker sig i mit ansigt, for deraf at læse mine tankers tanke.

Længe, længe sidder vi stille. Det er som ingen af os vover at bryde tausheden. Og der er stilhed rundt om os. Menneskene sover. Og gik jeg gjennem denne sovende by, vilde jeg kunne fornemme de tunge, stønnende aandedrag, og en modbydelig alkovedunst vilde slaa mig imøde . . . .

— Harry . . .

Jeg farer nervøst op, men bliver strax rolig. Hun havde nævnt mit navn saa skjønt og mildt og med en spørgende tone i stemmen. Og i et øjeblik smelter dagens og kveldens hændelser hen som sne for sol. Jeg lægger mit hoved op mod hendes skulder, og hun stryger mig med sine fingre gjennem haaret og trykker mig ind til sig.

— Harry . . . *hvorfor* gik du fra mig?

Og nu hvisker jeg til hende al min lidelse og sorg, fortæller hende sagte og blygt om min fejghed, om min skinsyge og om min store, store kjærlighed. Zita glemmer jeg, det kys, jeg stjal fra hende, glemmer jeg, og jeg glemmer alt uden Ira.

Hun sidder og lytter til det væld af ord, som strømmer fra mig, lytter anspændt, med aaben mund og tilbagetrængt aandedræt. Af og til gaar der nervøse ryk gjennem hendes hænder, og saa siger hun saa overstrømmende glad: Nej Harry, Harry! som om hun ikke kan tro sine egne øren.

Og denne jublende glæde gløder gjennem hele hendes legeme. Hun lægger sine arme om min hals og trykker mig ind til sig og bedækker mig med vilde, sugende kys. Jeg synker ned i et hav af ild, i et knitrende, tonende dyb, hvor savn ej kjendes og angsten svinder, og sjælen flygter bort . . . .

Og der bliver nat rundt om mig.

En solstraale lægger sig over mit ansigt. Den spiller mig om mundvigen, flytter sig

urolig hid og did og stanser endelig over øjenlaagene. Jeg synes at se et flimrende hav af farver, af matte, underlige farver, der stryger som en storm forbi mig . . . . Med magt aabner jeg øjnene.

— Jeg ligger paa chaiselonguen med klæderne paa. En pude er stukket under hovedet. Mit blik møder nelliken borte paa etageren. Den staar i blomst og i knop, hed og rød som en blodsdraabe. Som et lyn slaar alle de minder fra natten ned i mig. Jeg rejser mig hurtig og føler mig tung i hovedet og tør i halsen.

Ira var borte.

Hun sover, tænker jeg. Og jeg er glad, fordi hun sover. Møde hende nu — hvor det vilde være vammelt. Hendes døde øje vilde stirre paa mig, og jeg vilde blive til is under et saadant blik, og jeg vilde maaske glemme alt og hende med. Og nu havde jeg sagt hende min kjærlighed og bundet mig ved, at jeg havde lidt for den . . . .

— For ikke at møde nogen, lister jeg mig sagte ud.

Det er tidlig morgen. Husene tegner sig skarpt mod det dybblaa lufthav, og solen

ligger paa skraa nedover gaden. Et og andet vindu er slaaet op, og jeg kan se en halvnøgen kvinde gaa omkring; men de fleste steder er gardinerne endnu for. Byen er ifærd med at vaagne. En og anden arbejder gaar mig forbi. Jeg ser paa dem og ynkes og griber mig i at sukke: stakkels dem! Men idet de passerer forbi mig, ser de saa underlig paa mig og smiler saa rart.

Og tankerne kredser sig atter om Ira og mig selv . . . . Nu havde jeg sagt hende min kjærlighed og bundet mig ved, at jeg havde lidt for den. Da jeg gik gjennem gaden med hende i nat, bare for nogle timer siden, saa begyndte jeg at tro, at det var dog ikke kjærlighed dette. Endnu medens Zitas latter klang mig i ørene og hendes kys var vaade paa mine læber, da havde hun kommet, og hendes komme havde dræbt noget skjønt i mig og røvet mig min ro. Og hvis hun da havde gaat — gaat for bestandig, saa vilde jeg maaske ikke have kaldt hende til mig igjen. Nej, det vilde jeg ikke have gjort. Hun kunde gjerne have gaat, og ikke mer vilde jeg have nævnt hendes navn, og hendes billede vilde jeg have

revet ud af min sjæl. Hendes billede! Tænke sig til.

Jeg smiler.

Maaske jeg saa havde følt lykke nu, slig som før jeg traf Ira. Og denne ro i sjælen, som jeg elsked slig, og som gjorde mig til et solens barn, der øjnede lykke for alle og glæde for mig selv, den vilde maaske have vendt tilbage. Men jeg havde naturligvis ikke hjerte til at lade en saadan stemning raade hos mig. Jeg gik bare med hende hjem og der . . . . Den tunge, bedøvende parfume synes jeg atter slaar mig imøde, duft fra nellik, halvmørket derinde, chaiselonguens bløde puder . . . . nej det var ikke saa underligt, at jeg i et øjeblik var blevet til et nyt menneske igjen. Bare hendes nærvær var jo nok til, at jeg glemte alt andet. Og dette store, underlige øje hypnotiserede mig, dets lange, stirrende blik jog et sansernes uvejr gjennem mit blod; det havde lyst med fosforskjær, og naar jeg havde strøget ned over hende, havde der kradset elektrisk, som naar man stryger en kat i mørke. Var det da saa underligt, at den fødtes denne illusjon: jeg elsker hende?

Illusjon!

Aa, havde det bare været en Illusjon! *Havde* det bare været bedrag alt dette!

Aa nej, det var ikke saa vel. Fra den første gang og til vi rejste bort sammen, i den tid havde det ikke været noget. Da havde jeg følt mig fri, og hun havde ikke bundet min tanke. Men siden hin kveld, vi laa derude ved havet, og hun fortalte mig sit livs saga, siden havde der ikke været fred hos mig. Hin kveld havde hun suget sig fast til min sjæl og været al min tanke og drøm. Og da, naar jeg følte mig som bestjaalet, fordi andre tog i hende, da, naar skinsygen vældede frem i mig, da var det jo vanvittigt ikke at give den navn af kjærlighed denne følelse.

Og jeg ransager min sjæl for at finde denne kjærligheds ophav og betingelserne for dens trivsel. Før hin første kveld havde jeg levet i maaneder uden at møde en kvinde, hvem mine øjne begjærte. Og al den tid jeg havde været sammen med Ira, havde ikke én kunnet drage mine øjne til sig og jage fortryllelsens almagt ind i mit bankende blod. I uindskrænket enevælde havde hun hersket.

Hun havde ejet en underlig trolddoms magt over mit sind. Dette ene øje, som i mørke kunde lyse med fosforskjær, det havde hypnotiseret mig slig, at jeg uden naade og bøn havde været i hendes vold. Nu var det brudt . . . . altsammen. Den første kvinde jeg vier en dejlig aftenstund, løser fortryllelsen . . . .

— Og jeg gaar i den tidlige morgenstund, ør og vammel, i favntagets lede, og indbilder mig, at nu er det brudt altsammen, nu er jeg løst af den drøm, jeg har været hildet i.

— Jeg har gaat med hovedet ludet, uden at se op og uden at vide hvorhen. Og nu, naar jeg lader tankerne fare og vil nyde det rige, dybblaa lufthav, nu først finder jeg, at jeg er stanset og staar og ser op i Zitas vinduer.

VIII.

Nej, du Ira, kjærligheden er ingen blomst. Den kan ikke visne og dø paa én dag. Har den først slaaet rod, saa har der ud fra denne rod voxet nye, og atter fra dem skudt nye rødder ud, og de har fæste dybt i fugtig og frodig jord, og skal den dø, saa maa disse rødder skjæres over en for en, og endnu vil der altid sidde trevler igjen. En kjærlighed kan slaa ned som et lyn, der splintrer, som en revolution, der sætter merker for alle tider. Aldrig forvindes helt dens herjing i menneskehjertet.

Naar den kommer, da er det livets store højtidsstund, som ringes ind. Der bliver saa forunderlig stille rundt om dig, en pinsemorgens stilhed, og dit sind brænder i hellig andagt. Og naar den saa bryder ud, da vil den

gribe dig, som naar klokkerne klemter i revolutionens første nat, og du ser de sorte, mylrende masser omringe de riges — rigdommens og lovens — boliger. Den vil slaa dig med rædsel, men og med glæde, som naar du ser de første knitrende flammer stige op fra byernes paladser, der hvor penge var magt og uretfærdighed sad til doms.

Den vil dræbe din ro og martre din sjæl. For et eneste øjebliks lykke vil der komme tusinde andre øjeblikke, da du vil krympe dig i smerte og din sjæls pinsel vil blive svare. Og du gaar i de lyse dage og i de lange nætter og tror, at nu er du helet, nu er du løst fra den løndoms fulde magt. Men saa bryder den frem igjen ved et blik, som strejfer dig, ved et ord, som naar dit øre, ved en lønlig tanke, som blusser op i din hjerne.

Hvad hjælper det dig, at din forstand holder imod, at din skjønhedssans siger nej! Hun har magt over dit sind og ejer dine tanker og selv ind i hadet vil du elske — —

Kun kjærlighed kan fortrænge kjærlighed . . . .

— Jeg holdt hendes haand i min og sad og saa paa kjolens folder. Det var, som jeg ikke havde mod til at se hende ind i øjet og møde hendes blik.

Høstens mørke var kommet, og lampen var tændt. Derude susede en sagte vind i trærne, en taushedsfuld, monoton susen. Af og til hørtes fodtrin forbi vinduerne; de tabte sig snart som i det fjerne.

Hendes blik hviler paa mig. Hun sidder med hovedet lænet mod sofaen og brystet skudt frem, en dristig, udfordrende stilling, der klæder hendes legeme nøgent. Hun leker med min haand.

— Hvor dejlig du taler, siger hun.

— Synes du!

— Men du taler saa rart om kjærligheden.

— Saa rart?

— Du gjør den saa ophøjet. Den bliver hos dig en sjælens kjærlighed, med svidende tanker, med aandelig smerte, med suk i ensomme stunder. Hos mig er den kun noget legemligt. Det er mit legeme, som siger, at jeg kan ikke være dig foruden, det er mit legeme, som længes og higer mod dig, det er

det, som bestemmer min sorg og min glæde. Det er derfor jeg i elskovens time kunne have lyst til at dræbe dig, bare for at vide, at jeg har ejet dig til sidste stund, det er derfor jeg kunde have lyst til at kvæle dig med et kys. Og skulde jeg engang faa vide, at en anden kvinde har gaat mig i vejen, at en anden kvinde har ranet fra mig din kjærlighed — jeg ved ikke, hvad ondt jeg vilde gjøre hende. Alt det styggeste, som er i mig, vilde bryde frem, og intet vilde jeg finde smudsigt nok til at stænke hende med. Jeg vilde hevne mig slig, at det skulde merke hende for hele livet. Intet vilde jeg spare — dette er livet for mig, skjønner du.

— En heftig, ond glød brændte i hendes øje. Øjenbrynene var rynket, og alle træk i hendes ansigt traadte saa forunderlig skarpt frem. Jeg følte, som om trudselen var rettet mod mig, thi jeg sad der med en sort samvittighed, og jeg nærede frygt for, at hun vidste noget.

— Det var for nogle dage siden en morgen, da jeg havde gaat og indbildt mig, at nu var jeg færdig med Ira, nu var hun for altid stødt ud af min tanke. Og jeg gik og tænkte paa dette hele dagen, fandt det saa rimeligt og lykønskede mig selv med at være kommet til et fornuftigt resultat. Og da kvelden kommer, gaar jeg ud med nogle kammerater og driver sammen med dem gjennem gaderne. De ler og er lystige, men deres humør slaar ikke an hos mig. Jeg forsøger at tale af og til, men det jeg siger, passer saa lidet ind i det, de snakker om. Saa bliver jeg da tausere og tausere, og gaar der bag dem, med hovedet ludet, som i dybe tanker; og saa falder der mig dog ikke en tanke ind. Jeg er fyldt af en underlig, beklemt følelse, ligesom naar man gaar ud i natten uden at vide hvorhen. Mægtige, hemmelighedsfulde kræfter driver sit spil i mit indre. Der udkjæmpes en kamp om herredømmet over mit legeme. Der er en sælsom, ubetvingelig magt, som drager mig mod noget bestemt, og der er noget andet i mig, som forsøger at holde imod. Selv synes jeg at staa som en interesseret tilskuer, spændt

paa, hvem der vil sejre. Der bliver noget indadvendt over mig. Jeg lever i mig selv og finder, at der er en verden i mit eget indre, en verden med vide udsyn, med skyer, som driver, med sol, der lyser op; og der er skjulte, ukjendte kræfter, der raader med magt og vælde, og mod hvem mit eget jeg ikke engang kan byde trods.

— Et par cafévinduer lyser op i gaden. Vi gaar ind og sætter os ved et af vinduerne, hvor gardinet ikke er nedrullet. Lyset derinde er tindrende sterkt og skjærer mig i øjnene, som om jeg havde sovet og pludselig vaagnet med en lysstraale lige i ansigtet. Jeg siger fremdeles ikke noget, drikker i taushed, holder mit glas op mod lyset og ser, hvordan vinen oljer sig og glæder mig et øjeblik over dens rige, blaa farve; saa sætter jeg glasset ned igjen. Øjnene stirrer ret frem, men blikket er indadvendt. Jeg hører en vogn komme rullende, og ubevidst ser jeg dens lygter sagte glide forbi mine øjne, skjønt jeg stirrer til en anden kant.

Pludselig staar jeg op, siger farvel og iler ud paa gaden. Og jeg gaar hurtig, meget

hurtig, som om jeg er bange for at møde frem for sent et sted. Jeg ler til mig selv over dette, smiler haanligt af min egen svaghed og bander paa, at did gaar jeg dog ikke. Nej, did gaar jeg ikke — aldrig i verden! Med hende er jeg da færdig, gudskelov. Og jeg slaar med stokken i gaden og føler mig stolt over min beslutning.

Men jeg gaar fremdeles. Mine ben tænker ikke paa at stanse. Skridt for skridt tager de, lange, hurtige skridt, som bringer mig nærmere og nærmere mod *hende*, som jeg troede at være færdig med. En ukjendt magt, som jeg ikke kan raade over, driver mig fremad. Jeg føler, som om min person omslutter to væsener, der er uafhængig af hinanden. Og min tanke er ikke længer suveræn; den har tabt sin magt overfor dette dobbelte, mystiske, som den ikke kan fatte.

Tilslut saa staar jeg da udenfor hos hende. Det er lyst derinde, og jeg ser hendes skygge paa gardinet. — I det næste øjeblik sidder jeg naturligvis paa chaiselonguen ved siden af hende.

Jeg er der maaske en times tid, men i denne time siger jeg ikke stort. Der hviler

noget fortrykt over mig, som kvæler ordene; jeg føler mig generet af hendes nærværelse og unddrager mig hendes kjærtegn. En sløv, død ro har overmandet mig. Det er som jeg har segnet om efter en lang kamp. Ikke en tanke fødes i min hjerne og ikke et billede glider forbi mine øjne. Jeg synes, som jeg ikke er til længere, som jeg er opløst og blevet til svævende atomer, der fylder rummet, til et intet, som natten ruger over.

Da jeg rejser mig, ved jeg ikke, enten hun har snakket eller ikke. Jeg tager afsked med et kys, et koldt kys, der slaar mig selv imøde som et ispust. Og da jeg kommer ud, aander jeg ind den friske luft i lange, sugende drag, som kom jeg ud af noget trykkende kvalmt. Jeg føler mig fri og let, som løst fra en tung byrde.

Det er en dejlig kveld med mild, tung luft og et mørke, som breder sig sart og fint som et slør. Byens unge piger slentrer opover gaden, arm i arm, leende og snakkende, men sagte og dæmpet, som var de bange for at gribe ind i den tætte dis af vemod og livsglæde, som kvelden var svanger med. Og

der aander mig imøde et lummert pust fra det levende liv, et pust af længsel og lønlig elskov. De ser saa dragende paa mig disse blyge, slørede kvindeøjne. I deres dyb kan jeg læse en verden af lyksalighed, som venter mig; deres blik, som fæster sig dybt i mit, siger til mig: kom min kjære, kom! vi har arme, som kan favne, vi har mund, som kan kysse, vi har livsens lykke til dig. Al verdens herlighed staar dig aaben — kom bare og tag os! Ser du ikke natten komme — hører du ikke suset fra dens vingeslag? Og natten, min dejlige, — natten er skabt til elskov. Naar den sænker sig over os, mørk, med tindrende stjerner, da skal vi kysse, og da skal de hede favntag begynde.

Jeg læser øjnenes blomstersprog, til luften dirrer af attraa, og alt aander i sanseligt begjær. De unge piger og de unge mænd, som drager forbi mig, de røber sin hemmelighed i et eneste blik. Den blege, spinkle yngling, som gaar der, han hvisker jo, idet hans øjne fæster sig paa hende: kan du huske, kan du huske . . . . en aften . . . . vi to alene — — men det er der ingen, som ved.

Og denne olding, som kommer der — maaske er han sexti, maaske er han sytti. Haaret er saa graat og rynkerne saa dybe, men endnu forsøger han at lade det sidste glimt i øjet lyne, endnu forsøger han at holde hendes arm, som han gjorde i de unge dage. Det er rørende at se, at han klamrer sig til det dejlige liv, han, over hvem høstens nat har sænket sig. Han, som er færdig med livet, som har levet selv sin indianske sommer, ogsaa han vil leve endnu én gang, før stormen kommer og fejer bladene af. —

— Den er saa stor og bred denne gade, som fører ned til Zita. Ingen kan se mig og ingen kan ane min vej. Her kan jeg gaa alene i denne elskovens kveld og drømme videre paa min drøm om alle disse mennesker, som ikveld er lykkelige. Og om Zita.

— Ja, hvorfor ikke om Zita? Havde ikke hun skabt et øjebliks lykke for mig igaar! Havde hun ikke leet, havde hun ikke snakket, havde hun ikke skjænket min sjæl ro? Og hvorfor skulde jeg da ikke drømme om Zita! . . . . Saa dejlig hun havde kysset — saa

vaadt og saa varmt. Og saa sød hun var, da hun knipsed til mig . . . .

Jeg gaar tæt under hendes vinduer og ser op. Noget lyst bevæger sig derinde i mørket. Paa maa og faa hilser jeg ind. Strax efter hører jeg et vindu aabnes.

— Herr Mohr!

Jeg vender om. Zita staar der i vinduet, høj og stolt som en dronning, og hun ler mig straalende imøde.

— Nej, ved De hvad, herr Mohr, saa let slipper De nok ikke. Tænke sig til, at De vilde gaa forbi, naar De vidste, jeg sad her? Nu skal De til gjengjæld værsgo komme indenfor.

Jeg ved ikke, hvad jeg tænkte, og jeg ved ikke, hvad jeg svarede — jeg ved kun, at i et øieblik var jeg op trappen, ind gjennem gangen og stod udenfor hendes dør. Hun selv lukkede op.

Der var mørkt derinde. Lampen var ikke tændt, og kun gaslygten udenfor kastede et svagt skin ind gjennem det ene vindu. Hun maatte tage mig i haanden for at lede mig frem til sæde. Det var en liden blød haand,

og jeg trykker den og holder den fast, efter jeg har sat mig.

Nei, nu Mohr, nu skal De være skikkelig, jeg har endnu ikke tilgivet Dem det fra igaaraftes.

Men hun siger det saa skøjeragtig, saa jeg tror hende ikke. Jeg griber netop fastere om hendes haand og trækker hende ned til mig i gyngestolen. Og hun sætter sig paa mit fang og lægger armen om min hals og siger:

— Nu maa De love mig at være pen.

Og som svar bøjer jeg hendes hoved ned til mig og kysser hende. Og saa giver hun mig kysset tilbage, langt og vagt, som om hun giver sig hen. Hendes ungdom beruser mig, og hendes fyrige friskhed vækker mig som til et nyt og bedre liv. Alle tanker jages paa dør. Jeg ser kun hende og lever kun med hende. Med øinene følger jeg hver linje i hendes ansigt og hver af hendes legems former, og aldrig synes jeg at have set noget saa skjønt. Alt tegner sig saa fint og saa blødt, og bare ved at tage i dette friske, unge kjød fornemmer jeg en salig henrykkelse. Og jeg nyder hende med alle mit legems sanser, jeg

føler hendes nærvær med hver en nerve indtil den lønligste trevl.

Jeg sidder der til langt paa nat. Mit sind er lyst og let, og jeg er sikker paa i denne stund at eie livsens lykke.

— Og naar vi skulde skilles, blev vi staaende ude paa trappen og tale sammen, som om vi begge vilde hale tiden ud. Og da jeg endelig havde revet mig løs og var kommen nogle skridt borti gaden, raaber hun endogsaa efter mig:

— Ja, Harry, jeg venter dig altsaa sikkert i morgen aften.

— Det dejlige menneske! Ja, hun kunde være sikker. Og jeg gaar hjem med glæde i sjælen og fred i sindet.

Om natten drømmer jeg fagre drømme om hende.

Vi er langt mod syd, dybt ind i Østerlande. Solen staar højt paa himmelen, og luften er glødende. Zita og jeg sidder under oliven og orangens skygger, og højt over vore hoveder bøjer palmernes kroner sig sammen. Persiens piger drager forbi os, og elskovens psalmer toner fra de unge mænd. De kommer

i lange, bugtende tog, jorderigs skjønneste mænd og kvinder. De er klædt i guld og rødt, i dybe, rige farver. Og de synger elskovshymner til vor pris. Og de unge mænd bøjer sig dybt for Zita og priser hendes kjærlighed. Men Persiens piger synger om de sterke mænd, og en for en bøjer de sig over mig og rører mine læber til kys . . . .

Men da jeg vaagnede næste morgen, var alt ved det gamle. Zita, hendes kys, og natten, alt bliver til en drøm for mig. Iras navn trænger sig frem og raader snart ene i min sjæl. De gamle martrende tanker betager mig, og jeg begynder atter en kamp mod mig selv. Hendes magt over mit sind er endnu lige sterk, og skjønt jeg forsøger at tænke paa noget andet, samler sig dog alligevel alle mine tanker om hende.

Jeg driver omkring i byens gader hele formiddagen, søger hen til lange, ensomme stræder for at kunne være ene med mig selv og for at kunne finde ro. Som altid gaar jeg

med hovedet bøjet, stirrende ned i den sorte, fugtige muld. Men der kommer ingen ro. En dyb grublen har sænket sig over min sjæl, en eneste tærende tanke har rum derinde. Zita trænges tilbage og svinder bort for mig som i taage. Undertiden synes jeg at kunne skimte hende langt i det fjerne, som en dejlig drøm, men det bare lyser op og svinder som lyn i natten.

Og for mit syn staar Ira alene, den underlige, mægtige kvinde, der har slaaet et tag i mig, som ser ud til aldrig at ville løsne. Mellem hendes store sorte øje og mig er der et usynligt baand, hvormed hun holder mig fast og følger mig paa alle mine veje. Naar jeg har været hende utro i tanke og handling, da hævner hun sig med at mareride min sjæl, med at skabe mig samvittigheds kvaler, der føles som om mit legeme vil splintres og sprænges isønder til svævende atomer.

Det nytter mig ikke længer at ræsonere. Hvad skulde jeg ræsonere for? Jeg havde jo ikke magt over mine tanker mer; jeg kunde ikke som før sige: nu tænker jeg paa det og

det og paa intet andet. Nej Ira, Ira — bare Ira . . . .

I begyndelsen var alt saa taaget og svævende. Det var ikke tanker, som jeg kunde gribe og holde fast og udtrykke i ord. Det var som jeg fIød ud og blev ét med alt, som omgav mig, og med Ira.

Høsten havde endnu ikke gulnet træernes blade, men friskheden var der ikke længer. De hang trætte og matte ned, beredt paa dødens komme. De rørte sig ikke engang for det svage, varme vindpust, som viftede om mig, og som kom som et bud fra hede zoner, hvor solen altid gløder, og livet aldrig dør . . . Og høsten, som gjorde linjerne saa skarpe, og bladene, som ventede paa at gulnes og dø — hvor dog alt var som Ira. Hun var selv som høsten. Hun havde dens rige liv, hun havde dens glødende, berusende farvepragt, men hun havde ogsaa dens dødsmerke. Det var jeg, som var den milde, viftende vind, der bragte hende bud fra hede zoner og som i en stakket tid havde givet hende foryngelsens daab . . .

Nu skulde det altsaa være forbi. Nu skulde jeg altsaa glide bort fra hende og ind i et nyt

af de livsens æventyr, hvoraf saa mange endnu vilde møde mig. Nu skulde den briste hendes sidste, dejlige drøm. Den virkelige høst med de iskolde, gjennemtrængende vinde skulde feje hen over hende, og hun skulde sige: Nu er jeg færdig, livet er forbi. Jeg har intet at vente og intet at haabe; nu lever jeg kun for at dø.

Og jeg ser hende strække hænderne ud efter mig, med livsangsten malet i alle træk, og i rædsel hvisker hun mit navn: Aa Harry, Harry! gaa ikke fra mig! . . . . Og ordene dirrer over hendes læber og alt, som hedder angst, skjælver i dem. De borer sig ind i min sjæl i ulidelig smerte som kniv i levende kjød. Jeg vaander mig under deres snertende svøbeslag, krymper sammen i fortvilelse og rækker hænderne afværgende frem som for at søge redning. Men ordene kommer, uden barmhjærtighed, som hæse, vilde skrig fra hendes sjæls mørkeste dyb. Og jeg synes de stiger som et tusenmundet raab, som den dumpe larm fra et folk i nød, hvor det gjælder undergang for nogle og frelse for de mange. Og det stiger, stiger . . . . hadets og hævnens toner blan-

der sig ind i fortvilelsens, alt levende i hende dirrer mig imøde i et eneste, langt, sammensnøret, vanvittigt raab, rædselsfuldt som Marseillaisen. . . . .

Jeg kommer først hjem udpaa eftermiddagen.

I denne tid boede jeg hos min moder, noget, som jeg i almindelighed ikke pleiede. Hun og jeg havde altid levet paa krigsfod. Jeg var et fra hende vidt forskjellig menneske, jeg følte mig ikke i slegt med hende, og der var intet baand, som knytted mig til hende. Allerede medens jeg var barn, var der kommet til alvorlige sammenstød mellem os, saa jeg havde aldrig lært ligeover hende at tøjle mit heftige temperament. Hun var udpræget hysterisk, meget religiøs og ingen fin natur. Bare at spise sammen med hende var mig modbydeligt . . . . Hun blandede sig altid i mine anliggender. Og da hun havde begyndt at faa høre om Ira, omtalte hun, hvad hun havde hørt om hende og optraadte meget refsende.

Jeg lo hende ud og bad hende holde sig borte fra mine affærer. Naar hun da senere fik høre noget og talte derom, talte hun sig altid rasende, blev som en furie og brugte ord fra gaden. Jeg kom da sædvanlig i en ubevidst sindsstemning, det vil sige, jeg var mig nok mine egne tanker bevidst, men ikke mine handlinger. Sad jeg f. ex. med et glas i haanden, saa slynged jeg det efter hende. Jeg saa forbauset paa min haands bevægelse og fulgte med øjnene glasset, til det knustes mod væggen. Min tanke havde ikke tænkt gjerningen og min vilje ikke villet den . . . .

— Saa kommer jeg hjem udpaa eftermiddagen, opreven og nervøs. En hed Ilterhed hviler over mig. Det gyser gjennem mig bare ved at jeg træder paa nogle sandkorn. Jeg luder mig ned som af smerte bare ved at høre en vogn fare mig forbi, og jeg kan hade alle mennesker, kun fordi de ser paa mig.

Da jeg kommer hjem, lukker pigen op for mig; jeg slaar selv døren igjen med et smæld. Inde i stuen sidder moder og skriver. Jeg begynder at gaa op og ned paa gulvet med hænderne i lommen. Ira beskjæftiger mig

uafladelig, og Zita blander sig ind i mine tanker og gjør alt endnu mere broget for mig. Jeg føler mig fortvilelsen nær, det er som jeg vil græde i min afmægtighed, og jeg knuger hænderne sammen. . . . . Saa føler jeg, — jeg ser det ikke — at moder lægger skrivetøjet sammen og bliver siddende og se paa mig. Saa reiser hun sig, gjør et slag bortover gulvet og begynder saa at tale om Ira.

Det var som at bore i et aabent saar. Det hun sagde, havde jeg hørt saa ofte af andre, og jeg vidste, at alle de andre tænkte det samme. Hendes ord kunde i dette øieblik ikke have rammet et ømmere punkt . . . .

— Det evindelige blod kom atter i bevægelse. Det isnede mig gjennem aarene, og over mit baghoved bredte der sig en frysning, som var min hjerne af is. Kun fremme i panden brændte to smaa pletter, og i et sekund maa mine øjne have set sælsomme ud. Jeg løftede min fod og spændte, saa hun ravede bortover gulvet. Men idet jeg løftede min fod, var jeg mig tydelig bevidst det frygtelige, som jeg nu stod i begreb med at gjøre, og da jeg sparkede til, rasede der i min hjerne

en rædsom kamp. Tankerne mylred kaotisk frem og gled endog ind paa det efter loven strafbare i min handling, og der forespejled mig noget om, at der dog ikke kunde blive alvorlige følger for mig, da der ingen vidner var.

Men midt under mit tause, rasende afsind lyned den tanke forbi mig: gjør det ikke. Den snoed sig rundt min hjerne og bored sig ind i alle de andre flygtige tanker og indfald, som gik bølgegang deroppe; men den blev kun en viljeløs skygge. Gjerningen blev gjort alligevel.

Hun fik et af sine hysteriske anfald, skældte og trued og begyndte at rase. Da blev jeg fuldstændig rolig, tændte min cigar og gik ud.

Og medens jeg slentrede nedover gaden, overlegen og selvbevidst som altid, men endnu hed efter det forefaldne, begyndte jeg at tænke overfor mig selv, hvad grænsen dog var mellem morder og skyldfrit menneske. Havde mit spænd tilfældigvis været paa et andet sted, eller havde der tilfældigvis ligget en kniv, et vaaben i min nærhed, i dette øjeblik havde jeg da været en morder.

— Tilfældigvis. Jeg fæstede mig ved ordet. Var ikke det grænsen mellem det meste

her i verden? Tilfældet havde frelst mig fra det gyseligste mord til at blive, den jeg var, den snille, varmhjærtede gut, der græd af medynk over alt det onde og usle i verden .... Tilfældet kunde have gjort mig til livsslave. Dog vilde jeg have været det samme gode, skikkelige menneske efter som før, ligesom jeg nu var det. Laa saa forbrydelsen i den eneste gjerning, hvis ophav var en tilfældig unormal sindstilstand og det i mig fra fødselen nedlagte sinne, samt i den tilfældighed, som hun selv havde skabt, nemlig hendes stygge ord, eller de af hende selv indbaarne vaaben.

Eller var et drab, et mord under slige omstændigheder en forbrydelse? Det spænd, jeg gav hende, kunde altsaa have blevet hendes død. Jeg vilde have blevet arresteret, og af den skikkelige jury vilde jeg have blevet dømt til døden eller til livsvarigt fængsel. Og alle de skikkelige mennesker vilde have gyst tilbage for ham, som havde dræbt sin moder, og den strængeste straf vilde ikke have syntes dem streng nok. Og havde de taget mit liv, vilde de, medens de endnu indaandede dampen

fra mit rygende blod, have skreget et haleluja og udraabt: det er fortjent!

Nu indtraf ikke dette tilfælde. Mit spænd havde bare foraarsaget et hysterisk anfald, et af de sædvanlige. Jeg var altsaa det menneske, jeg havde været.

Hvad var forbrydelsen?

Eller skulde mit heftige temperament i et øieblik blive til afsind? Vistnok var mit sind i dette øieblik oprørt til over det naturlige, men jeg var mig fuldt bevidst baade i tanke og gjerning, saa bevidst, at jeg efter kunde erindre mig hvert moment i min tankegang. Laa saa afsindet i den uimodstaaelige drift, som bragte mig til at udøve gjerningen, skjønt ingen kunde afsky den mer end jeg selv?

Gaaden, hvori det hele stak, var altsaa, at jeg gjorde noget, som min sjæl afskyede og væmmedes ved, noget, som den altsaa ikke vilde gjøre, men som mit legeme alligevel udførte, uafhængig af alle mine aandelige funktioner. Var saa det vanvid?

For vanvid indespærres man. Men hvis man fandt paa at indespærre mig, hvor skulde man da søge den sunde fornuft? I et eneste

svindende sekund kunde jeg være saadan abnorm, men baade før og efter var jeg et menneske, hvorom der sagdes, at jeg var udrustet med en glimrende aand, en skarp, ualmindelig forstand, kort sagt, et lyst hoved, der kunde bringe det vidt her i verden . . . .

— Jeg havde gaat nedover mod sjøen. Det store hav var i oprør. Vinden blæste hen over det. Bølge for bølge drog skummende mod land . . . . Havets hæse støn bragte min tanke ind paa nye veje. Det syntes mig, som var det det dejligste leje, man kunde ønske sig. Jeg vilde ligge derude hvid og kold, medens bølgernes skum kransed sig som et liglagen om mig. .

Og saa vilde et par krogede fiskernæver løfte mig varsomt op og ro mig mod land. Og folk vilde strømme til, og de vilde raabe: nej, er det ham! Og rygtet vilde sprede sig, og tusinder vilde komme, og dejlige piger vilde dække mig med høstens pragtfulde blomster, og landets store mænd vilde græde, fordi de havde tabt et haab . . . .

O Zita, du dejlige! Ser du, hvor havet reiser sig til oprør, ser du, hvor det ruller frem i gigantisk storhed og trods, som om det havde uret at hævne. Ser du, hvor det stormer frem, mægtigt nok til at drukne al magt i sin brede favn. Havet, du dejlige Zita, havet er som min sjæl. Ogsaa i den bryder der bølger. Og en enkelt kan reise sig, høj og mægtig, og med fossende brak kan den storme fremover, som om den vil suge i sig alle de andre smaa bølger, til det hele blev en eneste skumdækt, fraadende broddsjø. Men alle de smaabølger rulle saa lynrappe hen over kjæmpen, og før du kan tænke en tanke, er den svunden.

— Ubevidst var Zita dukket op for mit indre syn. — Denne hændelse havde beskjæftiget min tanke saa intenst, at Ira og alt andet var svundet. Men da jeg kom ned til havet, gled alt ud over det. Jeg følte mig borte fra mig selv, følte min hjerne øde og tom, og det var, som jeg blev ét med havet. Med øinene fulgte jeg bølgernes lette leg, deres vuggende, vellystige dans, udover, udover, ud mod den vej, som bar til verden. Saa iled de maaske mod en fremmed kyst, hvor der og sad en

ung mand og drømte om sin kjærligheds-lykke . . . .

Saa med ét stiger Zita op af vandet, fager som en havfru, forførende skjøn i sin yppighed. Ingen tanke fødes i min sjæl; jeg føler det rullende blod, fornemmer en salig henrykkelsens tilstand, og med halvt tillukkede øienlaag fraadser jeg i det dejlige syn, bange for at det skal glide bort. Hver blodsdraabe, hver nerve i mit legem, alt, som kaldes liv, har samlet sig i dette ene. Sjøen glitrer i i haaret som diamanter paa sort, i øinene ligger en himmel af salighed, og munden byder sig frem, længtende og dugget, som nys var den kysset, — jeg beruser mig i mit syns nøgenhed.

Længe, længe straaler dette syn for mit indre øie. De sugende, graadtunge bølgeslag sætter musik dertil, og vindens sus smelter det hele sammen til et tonerigt digt i de herligste rythmer . . . .

— Saa slappes jeg pludselig. Lig en sprungen staalfjær brydes med ét al min spænstighed. Alt bliver saa sort og tungt. Alt haab, al længsel er svunden. Det er

noget, som er brudt isønder inden i mig. Min hjerne har været for anstrængt, den kan ikke længer holde fast det, som jeg sætter al min vilje ind paa ikke at slippe. Jeg, der synes, at livet er saa rigt paa glæde og lykke, ikke for mig alene, men for alle, jeg finder nu haabløshedens klamme, fugtige taage over alt. Jeg fødtes i dagen og sol og gnistrende af lys var hele mit liv. Havde jeg engang havt en ulykke, saa fødte denne ulykke kun haab og livsglæde, fødte en tilværelse saa uendelig rig paa livsens glæde, at den kun blev som den trange vej, der førte ind i himmeriges rige. Nu var den svundet denne livsglæde. Al sorg og jammer i mit liv strømmede ind paa mig. Syge, vanvittige tanker glimted som fosforskjær i min hjerne, underlige, forvredne sjælesyner fra nattens timer jog mig forbi. Al nød og usseldom, som jeg havde mødt i mit liv, stod nøgen for mig og grinte mig imøde. Og jeg saa ikke som før nogen redning længer. Jeg troede ikke mer, at et eneste kraftigt slag fra parias skulde gjøre alle til arier. Jeg syntes alle sukkede som mig selv: gidder ikke. Hvorfor haabe? Hvorfor tro? Du faar jo

ingen med paa dit haab og din tro. Lad dem lide, naar de vil lide. Lad dem hungre, naar de ikke ser maden lige for sine øine. Lad dem gaa til grunde, naar de ikke engang rækker haanden ud til den, som vil redde . . . .

Og jeg ser ind i hjem, hvor nattens børn er til huse, hvor de syge sjæle fra livets uddyrkede marker lever i kummer og lede. Og jeg ser disse nøgne, forvitrede hjerner klamre sig til tilværelsen, levende et liv, der er værre end døden . . . . Hvorfor leve, naar livet aldrig dog blev til liv?

— Og ind imellem alt dette blander Ira sig — Ira med det døde øie, med sin underlige sjæl og med sin løndomsfulde magt over mig. Al formiddagens kval vender tilbage, mere intens, mere smertefuld . . . .

Hvis den nu blev brudt denne hendes magt, hvis jeg havde mod til at gaa ind i min frihed, saa blev hendes sidste dage kun hulk og graad. Og hendes syge kjærlighed vilde vende sig til had, og saa længe hun aanded, vilde hun ikke unde mig fred.

Da kvelden seg ind med mørke og elskovsstemning, var jeg atter paa vej til hende. Jeg gik der uden lyst, uden at ville, kun fordi jeg maatte. Det var noget, som drev mig, noget, som min tanke ikke kunde fatte, en bange, navnløs følelse. Men jeg føler mig frejdig til sinds, og jeg søger hendes øie uden sky. Hendes moder sidder der, og jeg føler, jeg bliver glad over det. Ira er ogsaa i humør. Og medens den gamle moder sidder og lægger kabaler, fordybet i sine egne tanker, taler Ira til mig. Hun bruger al sin kjælenhed, finder de daarende ord, ord med klang og farve, ord, der lyder som dejlig musik. Sagte og blødt hvisker hun til mig om dejlige stunder, om lange nætter, elskovens nætter, om hede, mattende kys og om dage, vi to levede ene.

Og naar jeg ryster paa hovedet og ler ligesom afværgende, saa ler hun selv overgivent, griber sit glas og siger saa skjælmsk som et barn:

„Vergiftet sind meine Lieder —
Wie könnt' es anders sein?
Ich trage im Herzen viel' Schlangen,
Und dich, Geliebte mein."

Og hun ler atter, klinker med mig og tømmer det fulde glas. Og den gamle moder ser forbauset op og kan ikke fatte, hvad som gaar for sig. Hun skjænker sig et nyt glas og fortsætter med sine kabaler. Vinen straaler saa rig og rød i lampens lys. Den oljer sig i glasset, og naar jeg holder den op, straaler lyset igjennem som guld mod mørkerødt fløjel. . . . . Men min tanke drages mod noget andet. Der sidder jeg og har det godt, men har alligevel ikke fred. Det er noget bedre, jeg længes mod, noget, som kan give mig fred og glæde. Og da jeg har siddet en stund, hitter jeg paa noget for at komme bort, finder paa en løgn, som jeg slynger hende i ansigtet uden at blues, lyver med frækhed og god samvittighed. Jeg føler mig stolt over, at hun ikke tviler paa mine ord, at hun ikke har en anelse om, at det er noget, jeg vil dølge.

— Zita venter paa mig. Hun klynker og smaasutrer, fordi det var saa længe, før jeg kom . . . . Og vi sidder der i nattens timer,

tæt ind til hverandre, hvisker om kjærlighed og aagrer med tiden, som svinder . . . .

— Og dette hænder kveld efter kveld. Jeg er begyndt at føre en slags dobbelttilværelse. Jeg deler mig mellem Ira og Zita. Der er kommen ro over mig, og jeg pines ikke længer af nagende tanker for Iras skyld. Det forekommer mig ikke som noget stygt dette, at jeg maa lyve for to kvinder. Det er jo til bedste baade for dem og mig. Hvis jeg sagde Ira sandheden, da vilde jo livet siden være døden for hende, og hvis Zita fik vide noget, vilde hun le mig ud og sige mig farvel. Og det var ikke noget bedrag hverken mod dem eller mod mig selv. Ira kan ikke længer fylde mit sind med andagt, en anden har trængt sig mellem hende og mig, saa skyggen falder over hende. Men opgive den ene for den anden, det kan jeg dog ikke. Jeg begynder at forstaa, at det er ikke kjærlighed længer, som binder mig til Ira. Alligevel er det noget, som binder mig. Hun har ligesom naglet sig fast til min

sjæl og blevet en del af mit legem og min tanke; men hun er rykket ned til at blive noget underordnet. Kun sammen med Zita kan hun udfylde tilværelsen for mig.

— Men naar nogen nævner hendes navn med haan, naar man ser paa hende med et medlidende smil, da er det som alt blusser op i mig, og jeg kan hade alle mennesker for hendes skyld.

— — —

IX.

— — —

Saa gaar der en maaned paa denne vis. Jeg lever mig mer og mer ind i en dobbelttilværelse. Jeg deler mine dage mellem Ira og Zita. Og disse dage er rig paa lys og lykke. Disse to kvinder udfylder mit liv. Zita har aarenes ungdom, denne dejlige ungdom, der dufter af jord og vaar. Hendes solfyldte øjne, kindens bløde bøjning, hendes haar, der saa stridt og kruset kranser sig om den lave pande, hendes barm, der folder sig ud saa blyg og saa fast, alt slaar mig imøde med en friskhed, der forynger og gjenføder.

Og Ira — Ira er fager som en høst. Naar solstraalerne falder paa skraa, og skyggerne bliver lange, da breder den herligste farvepragt sig ud over jorden. Overalt møder mig

rige, sterke farver, der taber sig i matte, navnløse toner. Det hendøende, ubestemmelige bliver det store træk, der flyder ind i bevidstheden. Og Ira var høstens farvepragt. Dette menneskeliv, der er rørt af dødens haand, og hvorpaa de første, visnende pletter er begyndt at komme til syne, det har høstens hele sarthed og ynde. Hvor vemodig og anelsesfuld er ikke denne modenhedens sildige, næsten allerede hensvindende skjønhed. Den føder de vage, luftige drømme, der drager som taagebilleder gjennem min sjæl; den kalder tillive de vellystens følelser, de mattende, hendøende, uden længsel og maal, de som brænder uden begjær, og som føler lede ved tilfredsstillelsen.

Min kjærlighed er ikke længer sanselig.

Kun Zita kan vække min attraa. Naar jeg ser blodet banke og musklernes spil under den fine hud, naar hendes kys fører mig ind i Persiens land, hvor solen brænder, og vellystberusende kvinder synger mig elskovssange, da flygter jeg med hende bort fra verden, ind i en salighed, som ei ord kan nævne.

Men Ira eier ikke mer denne magt. Naar hun, som før, vil kysse mig, saa stirrer det

stive, døde øie mig saa uhyggelig imøde. Engang, da hun lagde sine arme om min hals og vilde bøje mit hoved ned til kys, da mødte mig dette øje, og hendes læber var som is, og i rædsel skjøv jeg hende fra mig; for i et øieblik forekom det mig, at det var et lig, som tyngede over mig og som med sine knokler holdt min nakke fast. Siden lukkede jeg altid øinene, naar hun kyssede mig.

Men det var en anden magt Ira eiede, en underlig, uforklarlig magt, der drog mig til hende og gjorde hendes nærvær til en vellyst. Naar jeg sad i dette værelse, hvor luften var tung af parfume, og jeg lod mine øine dvæle ved hende, og forlysted mig i hendes ansigts blege, gjennemsigtige hud, i hendes legems spæde, jomfruelige former, der saa ud, som de stod i knop og kun ventede et streif af sol for at folde sig ud, da fyldtes jeg af en stemning, hvor alt gled bort, hver tanke, hver drøm, hvert et syn, alt blev til intet. Jeg følte ikke mig selv, fornemmede ikke min egen tilværelse, jeg blev til et intet, jeg sank ned i et nirvana, hvor der hverken var lys eller mørke, hverken drøm eller tanke, hverken

elskov eller had. Alt var forbi, saa forbi, at der end ikke fandtes en svævende atom, der kunde minde om min tilværelse.

Naar jeg vaagnede ved et ord fra hende, saa var ikke denne tilbagevenden til livet, til tanker og til alt det onde, som avles af dem, saa var ikke den saa haard. Der var alligevel en hed, høstlig stemning, som omgav hende, en højtidlig, lummer stemning, — som i et sygeværelse, hvor døden ventes til gjæst.

Det var maaske dette, som gav hende magt over mit sind. Jeg fandt maaske noget hos hende, der var i slegt med en urdrift hos mig selv, driften til at søge det syge og visnende i livet, det, som ventede paa opløsning — for atter at blive fornyet og gjenfødt. Det var noget, som drog mig mod alt, som stod paa dødens rand .... et haab om, en længsel efter at nyde tilintetgjørelsens værk for at kunne se det samme vende tilbage mere fuldkomment, mere værdigt til tilværelse.

Og det, som bandt mig til Zita, var en moddrift af denne, det var glæden over liv og ungdom, over blod med længsel og krav, det var glæden over alt det, som saa verden i

tindrende lys. Og disse modsatte drifter førte altid en heftig kamp om magten, medens jeg nød dem begge.

Den magt, som Ira eiede over mig, *var* maaske den stemning, som hendes nærvær altid skabte i min sjæl. Det var maaske medlidenhed ogsaa. Men jeg følte denne magt hvile brutalt over mig. Den forførte mig til feighed og ynkelighed, den gjorde mig til et daarligt menneske, fuld af løgn og ussellige paafund. Naar jeg maatte gaa sammen med Zita paa gaden, overfaldtes jeg altid af angst for at møde Ira. Jeg saa mig sky om til alle sider, ludede mig ned for at blive ukjendelig og fandt paa de utroligste ting for at faa hende med paa omveje og ind i baggader, hvor mennesker ikke færdedes. Og Zita gik altid med. Hun troede vel, jeg var glad i ensomhed, der hvor vi kunde gaa uforstyrrede sammen og tale om vor livsglæde. Men jeg væmmedes ved mig selv formedelst al denne løgn og gik aldrig ud med Zita, uden jeg var nødt til det.

Alligevel maa det have kommet Ira for øre, thi saa ofte hun kunde, drog hun Zitas navn frem, og nævnte det paa en maade, som

saarede mig; der laa en bitter haan deri, et dulgt had, som gjorde mig ondt, og undertiden angst, som om en ulykke ventede mig. Af og til kunde hun henkaste en bemærkning, ikke til mig, men til en hvem som helst anden, der var tilstede, rettet mod Zita, en giftig bemærkning, der sved sig ind i mit sind og martrede mig for lange tider. Det var ikke nogen bestemt beskyldning, hun formede, men det var alligevel ord, der ligesom fjernsyn aabnede rum for alle onde muligheder. Og jeg kunde ikke svare hende — det vilde jo være at røbe det, som jeg troede var min hemmelighed. I saadanne øjeblikke hadede jeg Ira. Jeg foragtede hende saa dybt, som jeg vilde foragte en skjøge, fordi hun misundte en anden den ungdom, som hun ikke eiede selv. Hendes lavhed skabte en afgrund mellem os, saa jeg syntes ikke at øjne hende mer. Men et smil, et ord — et ord, slig som hun kun kunde nævne det, slog bro over dybeste afgrund og snart var jeg hende lige nær, som jeg altid havde været!

Dog merked jeg gang efter gang, at altid sad der noget tilbage, som jeg ikke helt kunde

glemme. Og af det blev der noget vaklende mellem Ira og mig og noget, som knyttede mig fastere til Zita.

Der var gaat en maaned.

Saa kommer den tid, da jeg ikke længer kan besøge Zita i hendes hjem.

Klappertunger havde vel hvisket, borgerlige folk havde vel taget forargelse. Hun sagde mig en dag, at jeg ikke maatte besøge hende mer. Hun græd, da hun sagde det, græd sine dejlige øine røde, og hendes lille haand skalv i vrede over menneskenes ondskab. At dog folk kunde være saa grusomme . . . . *saa* grusomme, at de vovede at røre ved hendes lykke med sine smudsige hænder! Og hun stampede i gulvet med denne lille fod, der syntes mig saa altfor lille til at kunne bære hendes sterke legeme, og hun raabte:

Hvad skal vi gjøre . . . . aa kjære Harry, *hvad* skal vi gjøre! Skal jeg ikke faa kysse dig mer? Ikke længer være ene med dig? Skal

de aldrig vende tilbage disse nætter . . . aa disse nætter, du . . . . aa du Harry, *hvor* vi har været lykkelige! Nej, det kan ikke være forbi!

Og jeg hører paa hende og fryder mig over hendes kjærlighed. Og jeg kysser taarerne bort fra hendes kind og stryger hendes haar og ved ikke, hvordan jeg skal kjærtegne hende.

Men kjære — svar mig da. *Hvad* skal vi gjøre? klynker hun og drager mig tæt ind til sig og holder mit hoved mellem sine hænder og venter paa svar.

Aa, der bliver nok et raad, mener jeg.

Jeg har ikke tanke for hendes spørgsmaal; som en salig stund nyder jeg det dejlige øieblik, nyder hendes graad, der er ord for de følelser, som hendes lille hjerne ikke kan tolke, nyder hendes øine, der brænder i graadens glans, nyder denne barm, der hæver og sænker sig som i feber.

— Et raad, du! — siger hun saa foragteligt. — Skjønner du ikke, at du maa finde paa noget nu — strax. Idag er det sidste gang, du er her. Du maa ikke komme her oftere. Aldrig mer skal vi faa sidde i sofaen her . . . .

aa her, hvor vi har været saa lykkelige. Men jeg maa jo møde dig imorgen og hver dag, som før. Jeg kan jo ikke være dig foruden.

— Byen er stor den, Zita. Kveldene er mørke, og gaderne er ensomme, og vi kan let finde vore egne veje, hvor vi kan mødes. Og naar vi vil bort fra mennesker og det, som menneskers er, saa ved jeg en liden plet, en yndig plet, hvor himmelen er tag og gulnende blade den væg, som stænger for alle øine. Der kan jeg hviske dig al min sorg og glæde; og det visnende græs og disse træer, der lyser i et hav af farver — i dødens farver — de vil suge vore tunge, brødefulde ord til sig og skjule dem for evigt. Og vinden, som suser saa sagte gjennem løvet, vil være vor bryllups-musik og sætte i toner livsens dejligste digt .... Hvorfor sørge, du Zita! Saa længe høsten varer, saa længe naturen ligger i dødens vaande, saa aander jo alt os imøde i lummer, febersyg elskovsstemning. Derude, hvor himlen er vort tag og den visnende jord vort leje, der vil vor kjærlighed fødes paa ny, med rigere følelser og uanede krav. Elskov, som stænges ind i en stue, faar stempel af de fire vægge, som

snævrer dem ind. Men der, hvor ingen væg og intet tag klamrer sig om den, der vil den voxe sig uendelig til alle sider, og der i den store dragende ensomhed vil vi smelte sammen til én sjæl, til ét menneskevæsen som aldrig før . . . . Nej Zita, vær ikke bedrøvet, fordi man nægter vor kjærlighed tag over hovedet. Der er et tilfælde, som raader over alt, og det raader alt til det bedste . . . .

— Mine ord dysser hende i ro. Hun faar atter det længtende, sansedaarende smil; hendes øine er endnu fugtige, men der møder mig et blik, sløret og hengivende, som røber mig min lykke. Og hun bedækker mig med hede, villende kys og drager mig ned i et hav af brusende, vilde følelser, hvor en storm af lys jager forbi mine øine. —

Dagen efter mødes vi ude.

Vi driver omkring i gaderne. Mørket er begyndt at falde paa, og vi føler os saa dejligt ene. Hun holder sig tæt ind til mig og ser ud til at føle sig lidt flau over situationen. Et

ord falder nu og da, et tomt ord uden bund i vor tanke. Min hjerne er beskjæftiget med en ren ubetydelighed, med noget, som hændte mig i middagstiden. Jeg havde gaat og drevet frem og tilbage ved musiken. Der var en mængde folk rundt om mig, kjendte og ukjendte. Jeg ser ikke synderlig paa nogen, gaar for det meste og ser ned i gaden og lader, som jeg hører paa disse toner, der strømmer mig saa fyldig imøde. Medens jeg gaar slig og ikke lægger merke til nogen, overfaldes jeg pludselig af en pinlig, nervøs følelse. Det er to øine, som borer sig fast i mig og suger min sjæl til sig. Jeg forsøger at trodse og vil lude hovedet endnu dybere for ikke at se op. Men jeg kan ikke. En mægtig, ubønhørlig magt tvinger mig til at møde dette øienpar, der i et eneste øieblik har taget hele mit jeg i besiddelse . . . Det var en høj, slank kvinde, højere end de fleste, med en kejserholdning og en gang, der vidnede om, at store, luftige sale med tæpper paa væg og gulv var hendes hjem. Der laa adel og renhed over hendes ansigt, dette ansigt, som syntes mig at være det skjønneste, jeg har set. Ved haanden holdt

hun en liden gut . . . . Det blik, som mødte mig, gjorde mig forbauset og bange. Jeg maa have set underlig ud, thi jeg braastanser og tager et skridt tilbage, som om en kaardespids pludselig var bleven rettet mod mit bryst. Det var maaske ikke engang i et halvt sekund jeg havde opfanget dette blik, men det slog ned saa dybt, at det uafladelig stod for mig.

I blikket laa der halvt had, halvt foragt. Og dette lyned mig saa stærkt imøde, at jeg følte mig liden og brødefuld under det.

Jeg havde aldrig før set denne dame, aldrig havt en anelse om hendes tilværelse. Det hele var mig i den grad ubegribeligt, at jeg stanser op midt i gaden, stamper med foden og bander meget hedt. Folk ser forbausede paa mig, og jeg besinder mig. Først da finder jeg paa at vende om for at gaa efter hende for om muligt at finde ud, hvem hun er. Langt borte blandt mængden ser jeg en hvid hat med snehvide fjær og en sortgrøn ryg. Det er hende. Jeg gaar efter, hun bliver borte for mig, kommer saa til syne igjen, men forsvinder saa tilsidst, uden at jeg ser hvorhen. En stund gaar jeg og søger efter hende, men forgjæves.

Jeg forsøger da at slaa det hele bort som noget dumt tøv, men disse øine forfølger mig bestandig. Jeg bliver uhyggelig stemt, som om jeg har faaet et varsel om kommende ulykke og onde dage. Den ukjendte dame beskjæftiger mig hele eftermiddagen; jeg gribes af en slags feber og fortvilelse ved at staa overfor denne gaade, hvis løsning jeg ikke øjner.

Det hele var jo en ren ubetydelighed og intet at lægge vægt paa. Men selv da jeg møder Zita og slentrer med hende gjennem gaderne, kan jeg dog ikke lade være at tænke paa det. Havde Zita været livlig og rig paa ord, som før, saa havde jeg maaske glemt det. Men nu! Nu gik jo hun ligesom mig fordybet i sig selv. Maaske var det en saadan ubetydelighed, som ogsaa rørte sig i de dulgte kroge af *hendes* hjerne. Hendes stakkels lille hjerne! Hvor det maatte være trangt derinde. Naar noget tungt og saart rørte op, hvor det da maatte smerte, der, hvor det var saa lidet rum.

Men dette øiekast i had og haan staar for mig. Jeg søger og søger i min hjerne for at finde et enkelt punkt, der kan lede mig ud af

det mystiske ind i klarhed. Men jeg finder intet.

Zita lader falde nogle ord om, hvor sørgeligt det er at gaa slig forjaget, givet til pris for veir og vind og enhver noksagt af et menneske, som vi kunde møde paa vor vej.

Ja vist er det sørgeligt, siger jeg. Og jeg siger det op igjen tre gange, at det er meget sørgeligt. Jeg har ikke noget andet at sige. Ikke et ord. Jeg er saa fraværende, saa borte, at jeg ikke kan finde paa et eneste trøstens ord for hende.

Saa drager vi os vidre, trykkede og tause. Hun gaar tæt opad mig, og jeg føler hendes hofte mod mit legem. Hænderne holder hun foran sig. Øinene er sænkede, og jeg ser kun det hvide øienlaag omgivet af en krans af mørke øienhaar.

Medens jeg gaar slig og halvt ser paa Zita og halvt synes at se det gaadefulde øienpar, træder Ira pludselig frem i min tanke. Jeg ved ikke, hvilken tankeassociation der saa med ét drog hende frem fra en lukket celle. Kvelden før havde jeg ikke været hos hende. Der var kommet noget i vejen, og saa havde

jeg gaat tidlig til Zita. Det var dette, jeg kom til at tænke paa. Jeg følte det ikke som nogen brøde, at jeg denne ene kveld havde undladt at gaa min vanlige gang. Alligevel var det dog, som om jeg ikke havde gjort noget rigtigt. Jeg følte et tomt rum inde i mig, noget faldende, vigende, der gav svimmelhed — jeg følte et sagte pust af ufred reise sig i min sjæl. Det stakkels, syndige menneske! Maaske havde hun gaat oppe og ventet paa mig til langt paa nat. Maaske havde hun grædt og været ulykkelig over maal og maade, over alt tænkeligt, slig som hun alene kunde være det. Stakkels hende!

Og jeg har medynk, en dybt følt medynk med hende. Der var kommet et koldt pust mellem os, og i enkelte stunder følte jeg, som jeg var ifærd med at glide bort fra hende, thi Zita optog mig saa helt. Men at gjøre hende sorg — hvor kunde jeg have hjerte til det. Derfor gjorde det mig ondt, at jeg dog ikke havde set hen til hende den foregaaende aften. Ja, det gjorde mig virkelig ondt.

Zita siger noget — nogle løst henkastede ord, som ikke venter paa svar. Jeg bøjer mig

mod hende, og mine læber bevæger sig allerede for at tale, da — blodet strømmer pludselig til mine kinder, jeg bliver hed som om en skidden næve havde rørt ved dem . . . . Der — paa den anden side af gaden — tæt ved husvæggen — der sniger sig en liden tynd kvindeskikkelse — sniger sig — med ludet krop og lydløse fjed - —

O, du Ira, at du dog kunde gjøre mig dette! Nu trevler du jo selv op det baand, som saa længe har lænket mig til dig.

— Saa med ét begynder jeg at snakke løs. Jeg tænker ikke selv paa, hvad jeg siger, bare snakker, snakker. Alt, hvad jeg kan hitte paa i øjeblikket, alt, hvad der falder mig ind, glider over mine læber i hede, stakaandede sætninger. Og ind imellem blander sig bløde, hviskende ord, og jeg tager hendes arm og bøjer mig tæt ind til hende. Og jeg kaster et lønligt blik til hende paa den anden side af gaden, hende, som sniger sig langs husvæggen og følger os trofast som en skygge.

Og Zita bliver livlig igjen; hun trykker min arm og taler om elskov i røde, tonerige

ord, i ord fra det levende liv, fra stunder i kys og nætter i favntag.

— Med det samme jeg blev Ira var, da jeg virkelig saa, at det var hende, som gik der for at lure mig ud, at det var hende, som forfulgte mig som en ussel spion — jeg følte det som en nedværdigelse, som om jeg var bleven stænket til af gadens smuds, som om jeg var bleven ydmyget og trakket paa af fladhjernede borgermænd. At hun kunde synke saa dybt! — — Med ét staar det atter for mig dette gaadefulde øjenpar, som havde lyst mig imøde i had og haan. Hvor jeg havde lyst til at sende dette blik over til Ira. Hvor hun skulde krympe sig under det, den usle kvinde! Hvor hun skulde synke iknæ, og hvor ynkelig hun skulde erkjende sin egen daarlighed!

Jeg var oprørt, krænket — jeg følte mig truet som af trællede tømmermandsnæver. Da jeg talte til Zita, følte jeg mine første ord næsten dirre af en opblussende vrede, som dog snart lagde sig. Og da saa Zita begynder at tale, gaar min stemning over i en slags fortvilet lystighed og i et barnagtigt trods.

Jeg stanser i den øde, mørke gade, jeg bøjer mig let over Zita som til kys og imedens følger jeg Ira med øinene. Ogsaa Ira standser op, et eneste øieblik, et sekund, saa drager hun sig videre, som en tynd, livløs skygge glider hun langs husvæggene, stanser ved hjørnet og ser efter os og forsvinder saa bag dette.

Zita og jeg gaar videre. Hun fortæller noget, men jeg kan ikke opfatte, hvad det er. Ordene glider kun som summende lyd forbi mit øre. Jeg føler som om en mægtig brand herjer i mit indre, som om det svides af alt det, jeg har tænkt og drømt i de sidste tider . . . . En slig kvinde var det altsaa, som havde været min herre og mester, som havde havt magt over mit legem og min sjæl — min sjæl . . . . hun havde eiet den ind til den lønligste trevl — hun, der forfulgte mig paa gaderne og skjændigt bagvaskede min Zita. — Stakkels Zita! . . . der gik hun saa rød og kjælen og bar paa *sin* sorg — — Huf, at vi dog skal gaa ude, siger hun.

End om jeg kunde sige hende det, som tynged mig som mest. End om jeg kunde

gjøre hende delagtig i *min* sorg, i *min* fortvilelse, i alt det, som tyngede paa mig og satte mørke pletter i mit unge liv. At have en og kunde meddele sig til, en, som jeg kunde give al min tanke, en, som kunde redde mig fra Ira — det vilde have givet mig ro og lise. Men sige det til Zita! Hun vilde le, eller hun vilde sige fy og vende mig ryggen og gaa bort for bestandig. Hvordan kunde hun forstaa, at jeg engang havde elsket dette menneske, dette enøiede, gamle kvindemenneske! Ingen anden vilde heller kunne forstaa det. Jeg vilde heller ikke selv kunne forstaa det, naar hun ikke talte til mig mer, naar ikke ordenes klang og farve og deres dejlige musik længer vakte gjenlyd hos mig . . . .

— Vi sagde hinanden farvel, Zita og jeg.

Jeg havde fulgt hende til porten. Der inde i mørket trak hun mig ind til sig og gav mig et langt kys og saa brast hun i graad, en stille, tung graad.

— Hvor fælt det har været idag, siger hun. Aldrig mer vender de tilbage de dage, som vi har levet. Tænk, jeg kan ikke kysse

dig engang, naar jeg vil. Nej, Harry, Harry — jeg holder det ikke ud.

Og hun knuger mig ind til sig i sine stærke arme, og jeg føler de hede taarer mod min kind. Men jeg har ikke et ord, som kan stille hendes graad, ikke en tanke, som kan give hende trøst. Vi skilles med løfte om at møde hinanden næste dag. — Lad det da ikke blive saa frygtelig som idag, siger hun . . . .

— Heller ikke den aften gaar jeg til Ira.

Jeg møder nogle kammerater, vi driver ind paa en café, og der sidder vi og ser dumme paa hverandre. De begynder at fortælle nogle skidne jentehistorier fra byens udkanter, ligefremt hor — jeg blir vammel og gaar min vej.

Saa driver jeg frem og tilbage i gaden. Der hviler en taushed over mig, og jeg føler lede ved mig selv. Par for par gaar menneskene forbi mig, han og hun, stygt og trægt gaar de, og de ler saa raat og taler saa høit . . . . Det er lidt kjølig og himlen er mørk og overtrukken. Gaslygterne kaster lysflaker ud i gaden, og menneskene tegner sig i skarpe omrids mod de oplyste vinduer. Jeg har en

cigar i munden. Fyret er gaat ud. Jeg stanser op for at tænde den. Jeg kommer derved til at vende mig mod den anden side af gaden, og idet jeg stryger af fyrstikken, synes jeg at se en skikkelse der borte paa fortauget, som jeg skulde kjende, men saa i et øieblik blændes jeg af lyset. Da jeg atter begynder at kunne se, er skikkelsen borte.

Jeg driver et par gange frem og tilbage i gaden. Af og til staar dette underlige blik i had og haan for mig, men ellers tænker jeg ikke paa noget. Jeg kommer til at se mig tilbage, og der — der paa den anden side af gaden — der gaar den samme skikkelse, som jeg syntes at se for et øieblik siden. Hun havde gaat efter mig hele tiden. Vist syntes jeg at skulle kjende hende. Det var bare ét menneske, som gik slig.

Men idet jeg stanser, vender hun om og gaar i den modsatte retning. Jeg skraar over gaden og gaar efter hende. Hun lægger merke til det og paaskynder sin gang. Jeg gaar ogsaa paa og nærmer mig sterkt; saa svinger hun op en sidegade, jeg gaar efter. Da jeg er hende paa tyve skridt nær, forsvinder hun ind

gjennem en port. Jeg stiller mig taalmodig op udenfor for at vente. Da der er gaat nogle minutter, hører jeg sagte, listende trin, de nærmer sig mer og mer, og et hoved stikkes forsigtig ud . . . . Det er Iras.

Jeg kræmter højt, for at hun skal høre, at jeg har set hende. Derpaa gaar jeg min vej. Ikke et ord siger jeg, bare hoster lidt og gaar . . . . Stakkels Ira — at du dog skal være sunken saa dybt! — Det er den eneste tanke, jeg tænker.

Dagen efter er der taage. Jeg har siddet og skrevet uden at faa til noget. Ved middagstider kom der en billet ind — til

Herr Harry Mohr

her.

stod der. Det var fra Zita. Hun spurgte, om jeg ikke saa denne dejlige taagen. »Vi mødes kl. tre, og saa gaar vi did, du ved.« Det var en liden ensom plet strax udenfor byen, hun mente.

— Vi gaar opover vejen, Zita og jeg. Taagen er lige tæt. Ti alen foran os ser vi

intet. Som en graa, uigjennemtrængelig masse omgiver den os. Vi hørte dagens larm stige op fra byen, der laa usynlig nedenunder. Med armene slynged om hverandre drog vi os sagte opover. Vi talte højt og lydt, thi vi følte os ene som i min egen stue . . . . Saa dukker der frem som store, stivnede uhyrer træer, mange træer, der bliver sort, og ind gjennem den graa luft aner jeg mit elskede skogholt, hvor jeg saa mangen gang havde været lykkelig.

Trygt vandrer vi ind mellem stammerne, rasler i visnet løv, og under et dejligt hegn af grene breder jeg min kappe paa det dugvaade græs, og vi sætter os. Jeg læner mit hoved mod hendes bryst, og hun trykker mig ind til sig. Der er stille i luften, men en sagte sus høres. Blad efter blad daler fra træerne med en pludselig, nervøs bevægelse, som forplanter sig til os. Jeg kjender, hun puster tungt og heftigt, og jeg føler, at mine egne hænder skjælver. Med ét hører vi stemmer borte paa vejen, en tynd, ivrig og en bred, selvbevidst. Den sidste synes at komme fra en mand i femtiaarsalderen. Vi ser paa hverandre og smiler og lytter; og saa hørte vi

om et forlis. Det var et fartøj, hvis skipper han var, der i en haandvending havde vendt kjølen i vejret. Lidt havde det blaast, men saa var pludselig med en gang kommet en iling, der lagde skuden aldeles over . . . . Han fortæller meget nøjagtigt, forklarer enkelthederne og fremstiller det hele, saa det bliver meget interessant. Lidt ovenfor os stanser de, men fortsætter saa snart videre, at jeg faar ikke høre slutten paa det; stemmen dør sagte hen . . . .

Anspændt havde vi siddet og lyttet. Nu bøjer hun sig over mig og vore læber mødes.

Bladene, de gule, brune, røde, falder mod jorden i nervøse ryk, der bryder ind i den øde stilhed som grusomme, skjærende lyd, der føles som brandsaar i sjælen. Taagen stænger for synet til alle kanter. Vi synes os ensomme som inde mellem fjeldene; byens larm, som naar vort øre, høres som suset fra ørnes vingeslag, som storme over nøgne vidder . . . . Zita favner mig ind til sig i sine dejlige arme, og hendes kys er sterke, som om hun vil suge livsens aande ud af mig. Hun hvisker

de hede, hidsende elskovsord i mit øre og nævner mit navn i bøn og suk.

Gjennem min hjerne farer vilde, fagre drømme, hendes ord maner frem syner fra livets land, jeg falder hen som i henrykkelse, jeg ser ind i lysets rige: solen gløder og menneskene knæler i bøn til den; palmer og magnolier giver skygge for Persiens piger, der danse elskovens dans, en orgie af vellyst — blomster i tusinde farver, en berusende vellugt, en højsang af lysende ting . . . . Kys mig, Zita, kys mig — kys min sjæl til ro.

— Tause og stille gaar vi nedover vejen. Jeg læner mig tungt mod hendes arm og stirrer mod jorden. Taagen er blevet tættere og tættere. Vi ser ikke nogle fod foran os. Vi gaar nedover en bakke, og da vi er kommet ned, sætter vi os paa en bænk. Der falder ikke et ord mellem os. Lænet ind til hverandre tænker vi hver vore egne tanker. Lyd som af skridt nærmer sig. Det er lette, hurtige dameskridt. Nærmere og nærmere kommer de. Det er paa den anden side af vejen. Gjennem taagen skimter jeg en kvindeskikkelse — som en dunkel skygge glider hun forbi.

Med ét smiler jeg haansk. Jeg havde kjendt hende. Gjennem nattens mørke og i den tykkeste taage vilde jeg have kjendt hende.

Stakkels Ira!

Jeg sukker det medlidende for mig selv. Ellers er jeg rolig. Jeg føler ingen angst, ingen sorg, ingen smerte. Det er, som kommer det mig ikke ved, som om jeg er løsnet fra Ira for bestandig, og som om jeg aldrig havde været ét med hende i tanke og legem . . . .

— Gik der ikke nogen? spørger Zita.

— Jeg ved ikke . . . kys mig Zita! Dine kys er himmelen, og du selv er som et streif fra solen, den lysende gud, jeg tilbeder.

Aftenen er lys og klar. Stjernerne brænder, og maanen kaster sit blaalige islys ind gjennem gaderne.

Denne aften gaar jeg til Ira.

Jeg venter et opgjør fra hende. Tre gange i to dage havde jeg set hende luske sig efter mig som en skinsyg tæve. Som en nedrig lurer havde jeg grebet hende en gang paa fersk gjerning. Ogsaa før havde jeg fundet

hende paa de veje. Nu var hendes magt over mig brudt. Ikke angst længer havde jeg for hende, ikke et bankende hjerte og ingen længsel drog mig. Med koldt roligt blod gaar jeg til hende for at faa ende paa dette . . . .

— Jeg hilser lidt koldt og formelt. Hos hende kan jeg ikke merke, at der er passeret noget. Maaske et flygtigt drag om munden, lidt tungsindigt, lidt bittert, kan give en anelse om ensom kamp. Hun forsøger at være den samme som før, som i de gamle dage, da hun eiede mig helt. Hun drager frem dage, som vi har levet sammen, dage i elskov og lykke, hun samler sine dejligste ord om de stunder, man aldrig glemmer. Men istedet for at hele sætter hendes ord nye vunder.

Jeg forstaar ikke længer, at det er denne Ira, jeg har elsket, dette monster med det døde øie, hvorom rynkerne samle sig skarpe som sorte streger. Og hendes kind er graableg i lampelyset, en uren, dødningeagtig farve, og naar hun aabner munden, er der et sort, bredt hul mellem fortænderne. Og hende havde jeg elsket, denne sorte, stænkende sjæl, der i taage og mørke havde lusket om efter mig for at

blive vidne til min lykke! Der reiser sig et væld af trods i mig; alle baand, som har knyttet mig til denne kvinde, er skaaren over, alle de skjønne minder, alle de hviskende, forførende ord, alt har det vendt sig til had og foragt . . . . Jeg sidder bare og venter, at hun skal begynde et opgjør, at hun skal sige et enkelt ord, saa jeg kan staa op og sige farvel og gaa for bestandig. Selv har jeg ikke mod til det; det er noget, som holder mig tilbage, og jeg magter ikke at forme de ord, som skal være afgjørende.

Hun taler fremdeles, men jeg hører ikke længer, hvad hun siger. Der farer en utaalmodig ilterhed gjennem mig, jeg ønsker kun at komme ud, bort fra hende. Af og til stanser hun, men naar tausheden bliver altfor pinlig, finder hun paa noget at sige igjen.

Et saadant øieblik benyttede jeg. Der var gaat flere minuter, siden hun sagde noget. Der var en dødens stilhed om os, en stilhed, som sang mig i ørene; jeg kunde høre hendes aandedræt, høre hendes barm bryde mod corsettet, høre den hæve og sænke sig ind mellem silke og lin.

Jeg reiser mig pludselig og siger et haardt adjø.

Ligesom hun havde ventet det, springer hun op og klamrer sig til min arm og skriger: Harry da! Aa Harry!

Der er en hjælpeløs fortvilelse i hendes stemme, hendes øie er dugget og ser saa skræmt paa mig.

— Slip mig! siger jeg brutalt og vil ryste hende af mig.

Da synker hun iknæ, griber heftigt fat i mig, og trykker mig ind til sig som i en skruestikke — store taarer bryder frem og vælder ned over kinderne, og over hendes øie lægger der sig en glød, der lyser mig imøde og blænder som en solstraale —

— Aa, Harry min, gaa ikke fra mig . . . . hører du — du maa ikke forlade mig. Harry, søde Harry, jeg beder dig . . . . ser du ikke jeg ligger paa mine knæ og trygler. Aabne sig vil helvedes gab for mig, pinsel i ild og mørke, martrende syner, en sjæl i vanvid . . . . aa gud — Harry, Harry *min* . . . . gaa ikke fra mig . . . . Kan du ikke sætte dig igjen — kan du ikke blive her i aften som ellers

Gaar du nu, saa gaar du for altid . . . . jeg føler det, jeg ved det . . . . aa nej, det maa ikke ske — — — Nej, stød mig ikke bort, se ikke saa koldt paa mig . . . . aa Harry, det rykker og slider herinde . . . . du river mit hjerte ud med hver trevl — aa lad mig leve endnu en stund . . . . det var saa dejligt — — Harry min, Harry min, gaa ikke fra mig . . . .

Hun stønner ordene frem tungt og hæst, under graad og hulk; hendes træk er fordrejede, øienlaagene opsvulmede, det levende øie stirrer vildt, næsten vanvittigt, i bøn, en fortvilelsens bøn — det døde øie er stivt, og jeg synes der stiger liglugt af det, det glimter i forraadnelsens fosforskjær — det hele ansigt samler sig til et grufuldt billede, hæsligt og vanskabt, et syn til afsky og væmmelse.

Jeg river mig løs og styrter ud. Jeg hører et skrig, et uhyggeligt skrig som af mænd i havsnød, jeg hører mit navn raabes efter mig, men jeg styrter afsted, hurtigere og hurtigere, hed og urolig, med en bange følelse sivende gjennem mit blod, jeg flygter som for en truende fare.

Og da jeg endelig stanser og aander ud, da er det som om jeg vaagner af en styg drøm, som om jeg føler mig befriet for noget hæsligt, som har havt magt over mig og kuet mig ned.

Det er Ira kun fra idag og igaar jeg kjender. Det vaklende, hendøende i min følelse for hende i de sidste tider behøvede kun dette for helt at blive til intet. Hun havde med ét vendt sin sjæls vrangside ud til mig, og det havde løst fortryllelsen. Det var hendes sjæl, jeg havde elsket — hendes hvide sjæl, som jeg troede var et stykke mosaik af adel og elskov. Nu viste den sig at være befængt med sorte pletter, der vækker til afsky. Som et lyn ud fra det dunkle menneskejeg havde dette slaaet ned og splintret den mægtige løndomsfulde magt, der havde draget mig til hende. Ikke sorg, ikke medynk havde rum i mit hjerte. Jeg følte mig fri og glad som paa vejen ind i en ny tid.

— Men min glæde havde en plet, stor og mørk, og ud fra den lyste mig imøde et enligt øie i graad og bøn.

X.

Af og til var det, som der steg et savn op i mit sind. Især i de første kvelde følte jeg det. Det var blevet mig til en vane at tilbringe en stund af aftenen hos Ira. Dette var sat sig saa fast, at jeg mangen gang fandt mig paa vej didud, før jeg selv vidste af det. Jeg gik rent instinktmæssig. Men undertiden følte jeg det ogsaa næsten som en barnlig frihedsfølelse, som om jeg pludselig var blevet et selvstændigt og uafhængigt menneske, der ingen pligt havde, som bandt.

Men for Ira selv var jeg kold. Ikke en kjærlig tanke reiste sig og drog mod hende, ikke medlidenhed havde jeg for hendes øde liv, ikke barmhjærtighed for al hendes synd og skyld. Den lavhed hos hende, som pludselig var blevet mig aabenbaret, havde fejet

bort den sidste rest af den kjærlighed, der engang fyldte mig med højhed og andagt. Nu kunde de endog komme de øieblikke, da jeg hadede mig selv, fordi jeg havde ødslet dage af mit unge liv paa hende. Jeg forstod ikke længer, at jeg med denne kvinde havde følt lykke, at hende havde jeg kysset, hende havde jeg favnet, med hende havde jeg blandet mit blod. Jeg gøs, da jeg tænkte paa det, jeg følte en afsky, der bragte mig til at væmmes ved mig selv. Altid stod det for mig dette døde, glansløse øie, dette blaalige, glasagtige, der mindede mig om døden. I tanker om dagen, i drømme om natten blev det det eneste, der sad igjen i min bevidsthed. Jeg havde glemt hendes fagre ord, alle de dejlige stunder, jeg havde levet med hende, al hendes sjæls skjønhed, hele den verden, der laa i hendes store, sorte øie — alt det havde jeg glemt for de sorte, raadnende pletter i hendes sjæl, der var kommet tilsyne. Naar jeg gik sammen med Zita og drak hendes ungdom og berusede mig i hendes blege yppighed, da bluedes jeg over mig selv, at jeg nogensinde havde havt en kvinde ved siden af hende, en

skrøbelig kvinde, en ældet levning af en menneskekrop, hvis ungdom jeg ikke havde set.

Men Zita og jeg knyttedes fastere og fastere sammen. Hendes heftige begjær, hendes længsel ind i livet, den atmosfære af hed, feberfuld elskov, der altid omgav hende, gjorde mig til hendes slave. I sjælens store højtidsstunder kunde jeg falde paa knæ for hende som for en gudinde, for en venus, og da holdt jeg min andagt i elskovstunge, skjønhedssvangre ord. Og ofte kunde ikke ord tolke min stemning. Der var musik i min sjæl, en dejlig symfoni med røde, hede nætter og hendøende kys til motiv.

Ira ventede endnu paa mig. Jeg forstod, hun ikke kunde tro, at alt var forbi. Jeg saa det i hendes blik, naar jeg mødte hende paa gaden, i dette ene, bønlige, bange øie. Og naar jeg sent om kveldene gik forbi hendes hjem, saa troede jeg næsten altid at se hende staa i døren, spejdende ud gjennem gaden. Og naar jeg saa hende staa slig i den mørke,

kolde høstkveld, da følte jeg mangen gang lyst til at gaa bort til hende, til atter at lade mig kysse og favne, til atter at læne mit hoved til hendes bryst og mattes af hendes hede blod. Men altid følte jeg mig for stolt til at gjøre det. I slige øieblikke fødtes der medlidenhed for hende i min sjæl.

Men i min tankes ophav hadede jeg hende. Alt, som før bandt til hende, havde vendt sig til had.

— Zita og jeg færdedes fremdeles ude. Hver dag mødtes vi, naar mørket faldt paa, og time efter time kunde vi gaa i øde gader og ad ensomme veje, arm i arm kunde vi gaa, og talte vi, var det om kjærligheden — hun om den store, sterke, med vilje og krav til ud over livets grænse — jeg om dennes blege barn, nætternes elskov, om de mattende kys og dødens kjærlighed. Hun fortalte om kvinder, der var gaat paa sjøen, fordi de elskede forgjæves — jeg fortalte om mænd, som var gaat ind i døden, fordi de elskede formeget. Men i al vor tale klang som en hymne vor egen lykke.

Dog var der et mørkt punkt i vor lykke. Hvor vi gik, overalt, hvilke veje vi end valgte, altid fulgte Ira i vort fodspor trofast som en skygge. Vi kunde vælge de ensomste steder, de underligste veje — havde vi gaat der to gange, kunde vi altid være sikker paa at opdage en liden formummet skikkelse snigende sig efter os ind imellem trær eller tæt op til husvæggen. Altid holdt hun sig paa afstand, saa vore ord ikke kunde naa hende, eller, om vi stansede op, hun ikke kunde gaa forbi os. Naar vi stansede, stansede hun, naar vi gik, gik hun. Hendes gang var træt og slæbende, og hun gik foroverbøjet, som tynget af en svær byrde.

Zita blev angst, naar hun blev hende var. Hun tog det for et varsel om kummer og trængsels dage for vor kjærlighed. Hun kunde klynge sig tæt ind til mig og skjælvende sige: Aa dette sælsomme menneske — kan hun dog aldrig lade os i fred! . . . . Selv blev jeg pinlig tilmode, naar jeg opdagede hende. En skamrødme jog mig mangen gang til kinderne, og jeg bandte hende til død og evig pøle.

Men Ira traadte vore fodspor time efter time, dag efter dag. Hun gik sin trætte, slæbende gang og kastede misstemning ind mellem Zita og mig. Jeg forstod ikke, at det var hendes eneste trøst i livet at have mig for sit øie. Jeg saa kun paa det ud fra den smerte, som denne forfølgelse voldte Zita og mig ....

— Der begyndte at blive koldt og surt ude. I byens udkanter og ud over landet kunde vi ikke gaa længere, thi vinden tog saa haardt, og vi maatte gaa hurtig, meget hurtig, for at holde varmen. For hver dag trak vi os da længer og længer ind i byen.

Men Ira fulgte efter.

Gade op og gade ned, staaende paa hjørner og skjulende sig i portrum, som en syg, vanvittig jagede hun efter os.

Det begyndte at blive uhyggeligt. Vi tog tilsidst ind paa caféer; vi kom bort fra hende et par dage, men saa fulgte hun efter os ogsaa der. Og da der nu paa grund af den sene høst blev umuligt at færdes ude længere, lejede jeg mig et par værelser. De laa i stueetagen og vendte ud til en noksaa befærdet gade.

Det var to lyse, dejlige værelser, højt under loftet med mørke, slanke møbler, med tæpper paa væg og gulv og med tunge, lyse gardiner, der var heftet op for vinduerne, saa lyset strømmede rigt og roligt ind. Disse værelser havde kun én feil, en meget væsentlig feil, nemlig at vinduerne laa saa lavt, at man med lethed kunde se ind fra gaden.

Da Zita kom og besøgte mig den første kveld, jeg havde taget min nye lejlighed i brug, blev hun glædelig overrasket .... Nej, hvor her er koseligt, siger hun — nej, hvor vi her skal have det dejligt! — Og saa gaar hun omkring derinde hos mig, ser og beundrer alt og er glad og ler som et barn. Lampen er tændt og gardinerne rullet ned. Støjen fra gaden høres kun mat og dæmpet, og der hviler en stemning af ro og hygge over værelset.

Jeg sidder i sofaen og følger med øinene dette høje, sterke legeme, fint og blegt i sin yppighed. Jeg ser, hvordan hun under sin gang vugger sig i hofterne, hvordan barmen

hæver sig fyldig og fri over korsettets rand. Lampelyset leger i det mørkblonde, krusede haar, og skyggen falder saa sterkt, at hvert enkelt træk staar rent og frit. Og medens hun bøjer sig over etageren der, lægger der sig en sterk lysplet over den høje nakke, haaret faar en gylden glans, og huden bliver gul og levende, jeg ser en svag blaa stribe, en anelse af en aare, ser livet i huden, ser det banke bag den — jeg reiser mig sagte, lister mig hen til hende, og som om jeg vil sluge det levende kjød, dækker jeg denne lyse plet med min mund . . . . Hun giver et lidet skrig fra sig, vender sig leende om og griber efter mig med begge arme — jeg viger unna, hun efter, løber værelset rundt efter mig, rundt borde og over stole, og da jeg træt af latter og løb kaster mig over sofaen, er hun i et øieblik over mig, lugger mig, kysser mig, klapper mig, og begge ler vi, heftigt og inderligt.

— Nej, nu *skal* du være rolig, Zita!

— Nej, nu vil jeg hævne mig *tilgavns!* — Og saa slynger hun sin arm om min hals, og læber mod læber, bryst mod bryst ligger vi

der længe, længe. Ind gjennem de sorte pupiller skuer jeg ind i hendes sjæl, der hvor kun én tanke har rum, hvor kun ét billede lyser og lever: mig selv. Der er en underbar glans i hendes øine, en vaad, tindrende glans som dugperlens, et gjenspeil af en sjæl, hvor kun tanker, rene som hvide vaarblomster, trives.

Og i min egen sjæl er der en forunderlig lyksalig ro. Som en sommerdag, naar solen lægger sig bredt og roligt over alt, og intet vindpust vifter hen over jorden — min sjæl var som en saadan sommerdag. Som havet, naar det ligger blankt og blaat, naar ikke en stribe tegner sig paa det, naar ingen kan ane dets mørke og grufulde dyb — som havet var min sjæl. Jeg fornemmer kun idel lykke, en lysets tilstand, hvor alle broer er brudte, fortidens, fremtidens, og jeg lever kun i nuet, alt hvad liv kaldes i mig koncentrerer sig i øieblikket, jeg aagrer med hvert sekund, og tilværelsen synes mig bare, bare lykke.

— Der var blevet roligt ude paa gaden. Den store, støjende menneskestrøm var stanset. Af og til kunde der høres enkelte, hastende

skridt, en monoton, skurrende mislyd, men stilheden sang strax ind igjen.

Zita hviler tæt ind til mig. Jeg føler hendes kind mod min, jeg fornemmer hendes hjertes slag, og hendes aande stryger saa hed forbi mig. — Et saligt pust af det levende liv omgiver os . . . . Og lampens lys falder saa gult og sterkt ud gjennem værelset og over os.

— Men udenfor vore vinduer høres sagte slæbende skridt; de stanser og gaar, stanser og gaar.

Dagen efter, da jeg færdes paa gaden, møder jeg som sædvanlig Ira. Da vi kommer i nærheden af hverandre, gjør hun tegn til at ville stanse mig op, men jeg gaar hurtig forbi. Hendes øie bad saa bønligt, bad i taarer, men intet kunde røre mig. Da jeg vender mig om, staar hun derborte i gaden og ser efter mig.

En følelse af vemod fødes hos mig. Det gjør mig ondt at se det stakkels menneske staa og stirre efter sin tabte lykke. Jeg gaar med en cigaret i munden. Den begynder jeg

at tygge heftig paa. Og saa pludselig viser hun sig for mig denne underlige dame, som havde set paa mig med et blik, som jeg aldrig kunde glemme. Hvorfor skulde jeg mindes disse øine nu? . . . . Og jeg skiller de to øine ad for at finde ud, om de har nogen lighed med Iras ene. Men ligesom Ira altid havde elsket i angst, saa var hendes øie ogsaa altid som et bange fugleøie. Nu havde det jo netop sendt mig et saadant angstens blik, der som en syl havde boret sig ind i min hjerne og født smerte . . . . Mellem hende og hin kvinde var der intet slegtskab. Jeg tygger paa cigaretten, gjør det rent mekanisk og støder min stok haardt i gaden; men min hjerne arbejder med dette gaadefulde, hvortil løsningen ikke er mig givet. De underligste billeder lyner gjennem min sjæl: et ansigt, som jeg havde seet i et fremmed land, et solstreif over et verdenshav, en blomst paa en fattig prærie, et par øine dybt i mørke gruber. Jeg søger og søger, men intet sted kan jeg finde en forbindelse mellem fortiden og denne dame, den grufulde, den uforstaaelige, en Medusa.

Og hvorfor skulde jeg netop mindes det nu?

Der var jo intet slegtskab mellem Iras blik og hin sælsomme dames. . . . Ak Ira, — du stakkels, stakkels Ira . . . . hvorfor gaar du ikke hen og dør! Du er jo dog død alligevel, dit livsblus er jo udbrændt — hvorfor gaar du da omkring og aander og lader, som du lever og skaber pinsel for mit syge sind. Véd du da ikke, at naar man har levet livet, saa er døden ogsaa en nydelse.

Og jeg gaar og overbeviser mig selv om, at nu bør Ira dø. Den dag, da jeg gik fra hende, burde have været hendes livs sidste. Havde hun havt mod saa stort som sin kjærlighed, saa vilde nu ogsaa hendes store, brune øie være blaat og dødt som det andet. Tænke sig at leve for at se en andens lykke paa den plads, som havde været hendes egen!

Og som jeg ser hende gaa der nedover gaden og ser hende blive mindre og mindre og tilsidst forsvinde blandt menneskene, saa er det som om et afsnit af mit liv er svunden og aldrig mer kan vende tilbage. Jeg har kun nogle minder, nogle lyse, nogle mørke, og over dem alle hviler der vemod. Men Ira er ikke længer til for mig.

Da aftenen kommer, møder jeg Zita. Hun jager alle de tunge tanker paa dør. Hendes smil, hendes blik, hendes tale omsvøber mig som en lyssky. Jeg glemmer alt, der lægger sorg og tyngsel over sindet. Naar jeg gaar tæt ind til hende, som føler jeg mig skjærmet mod al verdens stød, saa føler jeg mig i ly for alle storme. Hendes brede livsglæde bringer min sjæl til ro.

Vi gaar hjem hos mig. Det brænder i ovnen, og vi tænder lampen. Og i en lænestol foran ovnslyset sidder vi, jeg i hendes fang, med hovedet lænet mod hendes skulder, der sidder vi og stirrer ind i den røde ild. Af og til kan hun bøje sig over mig til kys, men ellers sidder vi rolig, drømmer hver vore drømme, tænker vore tanker op igjen.

— Hvad tænker du paa? siger hun.

— Paa svundne nætter.

— Isch . . . ja men jeg tænkte ogsaa paa noget saadant.

Saa sidder vi atter længe, uden at et ord falder mellem os. Der er stille rundt omkring. Fra gaden høres ingen larm. Kullene i ovnen syder dæmpet. Døren til mit sovekammer

staar aaben, for at der kan blive varmt derinde. Ved et lidet bord lige ved os staar vin, som vi ikke drikker noget videre af . . . . Jeg tænker i grunden ikke paa noget bestemt. Fragmenter af tanker, halve minder, dunkle, ubestemmelige billeder glider sammen og over i hinanden i et intensivt lysskjær. Af og til kan der blive ligesom et tomt rum i min sjæl, hvor ingen tanke falder mig ind; det er næsten som livet har stanset sin virksomhed, jeg føler ikke min tilværelse, fornemmer ikke livet rundt om mig, jeg er sænket ned i et nirvana, i det store, dejlige intet, hvor saligheden begynder og aldrig har ende . . . . Ved den mindste lyd, et suk, en susen forbi øret, en finger, som rører sig, begynder livet atter, med tanker og syner, med blod, der banker i hede og syndig længsel . . . .

— Harry min!

— Zita . . . .

Og vore læber mødes. Hendes kind er hed, der er ild i hendes kys. I hendes øine kan jeg læse mine egne tanker, det sjælens slegtskab, som er mellem to, som elsker.

Vi reiser os og med armene slyngede om hverandre driver vi frem og tilbage paa gulvet. Hun fortæller mig om to, som elskede hverandre. Det var langt der nord, ved Ishavet, der hvor hun selv var fra. Han var saa ung og saa skjøn og kunde fare til havs i den vildeste storm. Men derfor lagde havfruen ud sine garn efter ham, og en nat under orkanens musik drog hun ham ned til sig og redte hans brudeseng dybt paa havets koraller. Og der paa den sorte, nøgne kyst gik hans elskede og græd i de kolde, lange nætter, og en midnatstime favner hun selv det hav, hvor han er gaat til hvile .... Men med hende gik to liv ind i døden.

Den fine melodiøse klang i hendes stemme kastede stemningens skjær over hendes ord. Det var saa dejligt at gaa og høre hende tale og selv slippe at sige noget.

Medens vi saadan gaar omslyngede, tæt ind til hverandre, kommer vi uvilkaarlig til at drive ind i mit soveværelse. Men knapt var vi kommet over tærskelen, før Zita med ét farer tilbage med et lidet skrig. Forbauset spørger jeg, hvad det var.

— Saa du ikke, der var nogen paa ruden! — Hun skalv endnu, saa angst var hun blevet.

Jeg springer hurtig hen til vinduet og ser ud. Der lige under gaslygten ser jeg Ira gaa, sagte og slæbende .... sagte og slæbende.

Den næste dags eftermiddag sidder jeg hjemme. Foran mig paa bordet ligger blade og bøger. Jeg har netop læst i et tysk blad en artikel om »Klassenbewusstsein« og sidder og ærgrer mig over alt det dumme, som her var sagt. Jeg er i meget daarligt humør. Bladet har jeg krammet sammen og slængt under ovnen. Jeg tager en bog, men kaster den strax. Saa staar jeg pludselig op, men sætter mig øieblikkelig igjen. Jeg er lidt nervøs, og der gaar en heftig uro gjennem hele mit legem. Og uden at gjøre modstand lader jeg mig mer og mer beherske af en febrilsk stemning.

Saa banker der paa døren, og før jeg har vundet at svare, staar Ira midt paa gulvet.

Hun har galoscher, saa hendes gang er lydløs, og et tæt, sort slør skjuler ansigtet. Sløret slaar hun tilbage. Hun ser ud til at være i et voldsomt sindsoprør. Øjenbrynene er rynket og hendes øie brænder heftigt. Munden er trang, og skarpe rynker har samlet sig om den.

Jeg følte det ikke som noget uventet. Jeg bliver siddende i sofaen og betragte hende, maaske med noget haanligt koldt i blikket, og ventede bare paa hvad der skulde komme. Hun staar der midt paa gulvet og ser paa mig, stiv og ubevægelig. Der gaar et minut, et langt minut i pinlig taushed. Saa siger hun med en graadkvalt, bævrende stemme:

— Ja, jeg maatte tale med dig . . . . maatte se dig . . . . nær ved . . . . endnu engang.

Jeg forsøger at være kold og vil ikke give agt paa hendes ord. Saa taler hun videre, som om hun ikke havde ventet svar.

— Aa disse dage du . . . . jeg holdt det ikke ud længere — jeg maatte skrige ud min smerte, mit vanvid — jeg kunde ikke unde dig ro, Harry . . . du maatte vide, hvad jeg

har lidt. Aa Harry, Harry — du som var min. . . . Det er som om jeg har mistet en del af mig selv — af mit legem — af min tanke. Dagene er som ørkener, som jeg lider mig igjennem . . . . Og nætterne, disse vanviddets nætter — jeg føler som jeg ligger paa hvidglødende jern og som om hvert lem brydes med gloende tænger. Men bare jeg ser dig, er det strax lise . . . . Harry, Harry . . . . hvorfor gik du fra mig! —

— Undertiden taler hun dæmpet, undertiden skriger hun vildt, saa det skjærer mig som knivshug ind i min forpinte, oprevne sjæl. Men hendes ene øie borer sig ubønhørligt i mine; og der er taarer i det og øienlaaget vipper op og ned for at holde tilbage den sterke graad, som rører sig indvendig.

Hun er gledet mig nærmere og nærmere, alt medens hun talte. Nu er hun naaet til bordet, staar et øieblik der og lader sig saa glide ned i en stol.

— Hvor underligt det er at se, du, at livet kan gaa sin vante gang, medens ens hjerte ligesom sønderslides af sorg. Hestene og menneskene gaar forbi mit vindu idag som

igaar, luften er lige frisk og blaa, og solen skinner saa jublende glad ind til mig, som sidder i graad og suk .... Jeg er ene i min sorg, som jeg har været ene hele mit liv. Aa ja!

Hun sukker let og sidder en stund uden at sige noget.

— Du er bare lykkelig du. Aldrig vidste du, hvad hjertesorg var. Med ord i legende toner besnæred de unge piger dit sind. De forhexed din tanke, saa den vendte sig bort fra mig, de gjøgled dit blod, saa din længsel tog nye veje. Hun var saa ung, hun var saa skjøn, og saa bød hun dig sin ungdom, sin skjønhed. Hvorfor skal jeg græde mine dage tilende, hvorfor skal jeg sukke mig gjennem de lange nætter — jeg vidste jo, at dette maatte komme; altid har jeg vented det, hver dag har jeg gaat i angst for det .... Men nu, naar det kom — jeg følte det, som om smaa stikkende dyr havde boret sig ind under huden over hele mit legem, som om de havde krøbet op langs rygraden og ind i min hjerne. Aa, hvor jeg har lidt! .... Som et saare vildt i skoven har jeg slæbt mig omkring,

halvdød, syg paa legem og sjæl, uden at øine lise. Døden har jeg tænkt paa, døden, den dejlige, som heler alle vunder. Men det bliver aldrig til noget. Hver gang jeg tror at have mod, saa kommer den tanke: nej endnu maa jeg se ham engang til . . . . endnu er det kanske ikke aldeles forbi. Det er en vanvittig tanke, ikke sandt? Men den er dog saa dejlig at tænke . . . . Ja, og nu maatte jeg se dig, maatte tale med dig endnu engang, selv om jeg skulde trænge mig ind gjennem lukkede døre . . . . Jeg ved, jeg er en ussel orm, et elendigt kryb — jeg venter bare, at din fodsaale skal træde det sidste livsblus ud.

— Jeg piner dig nu, ikke sandt? . . . . jeg plager dig ud over maal og grænse . . . . men du, det er saa dejligt at lide sammen med nogen — især med en, som lykkens genier har favnet. —

Hun ler, lidt koldt, lidt sygt, en vanvittig latter, som bringer mig til at gyse . . . . Jeg var nær ved at føle medlidenhed med hende, med hendes fortvilelse, hendes sorg saa saar, der skreg mig imøde, undertiden i hæse, undertiden i tonende ord. Men saa kom dette sidste,

saa ondt, saa haanligt, og det dræbte hver kjærlig tanke. Jeg følte det som bad i det kolde vand, som is paa mit hede hjerte. Ordene selv og tonen i hendes ord var født i en af de mørke pletter i hendes sjæl. Der lured en hevntanke i dem, der modnede det had, som saa længe havde ulmet hos mig mod hende. Jeg følte en heftig vrede blusse op, og jeg maatte bruge al min magt for at holde mig tilbage fra at reise mig og slynge hende brutale ord i ansigtet og bede hende gaa ....

— Se ikke paa mig slig da! Hadet vælder jo ud af dine øine. Nej Harry, gjør ikke det! .... Kan vi ikke blive venner igjen da — ja bare venner, forstaar du. Slig som vi har været spundet ind i hinanden .... og nu dette — nej, venner maa vi da kunne være. Har vi ikke i hvert kys givet en del af os selv til hinanden, har ikke hvert favntag visket grænserne ud mellem os som to mennesker og smeltet os sammen til ét væsen? .... De livssugende nætter har viet os sammen, hvert ord, du har sagt, har slynget sig lig en kjæde om mig, hvert blik fra dig har blandet mit blod med dit — ikke en tanke har jeg havt,

uden den var din, hvert suk, hvert smil, hver lønlig længsel har du ejet . . . . Kan du nu fatte, hvad det er at blive forskudt af dig! . . . Jeg føler det herinde, som om alt det, der har givet mig liv, er rykket op og slidt ud af mig til sidste fiber. Jeg gaar omkring her som et lig, et lig, som tænker, et lig, som lider, men liv — nej livet døde hin aften du gik fra mig. Jeg har undret mig over, at hjertet har slaaet, at blodet har banket, at jeg kunde gaa omkring og lade, som jeg leved — og dog være død.

Alene har jeg gaat hele mit liv . . . . Saa mødte jeg dig . . . . for at blive end mere alene. Tænk at møde lykken saa sent i livet og saa naar man knapt har favnet den, saa er den borte igjen. End om jeg var gaat af vejen for dig — end om det aldrig var hændt dette! — — Aa nej, det var dog saa dejligt . . . . saa dejligt.

Ja, ikke sandt, du Harry — du syntes ogsaa, det var dejligt? Om du har revet mig ud af dit hjerte, saa kan du dog ikke rive minderne ud. De vil sidde der bestandig — maaske vil de blegne, men aldrig vil de helt forgaa. Og saa vil din tanke kredse om mig

af og til, ikke sandt? — og saa vil maaske mit navn i en stille stund glide dig over læben. — Det er altsaa alt, jeg skal leve paa . . . . Aa ja, det er mange, som ikke engang har et minde at leve paa. —

— Saa sidder hun længe stille, stirrer ud i rummet og siger intet. Hendes ord var kommet, undertiden hede, stakaandede, undertiden bløde, undertiden blytunge, som var de født i ulidelig smerte. Hendes nærvær, hendes tale kastede en stemningsrus ud i værelset, der bragte alt til at flimre for mit syn. Min egen stemning skiftede, i hede, i kulde, i had, i medynk — intet var mig klart længere. Et øieblik følte jeg, som om jeg kunde gaa hen og tage hende i mine arme som i gamle dage, kysse hende og sige, at aldrig mer skulde hun sukke, aldrig græde. Men i næste stund var det, som om alt hos mig frøs, min tanke, mit blik . . . .

Og hun taler videre . . . .

— Men kunde vi ikke blive venner igjen da? Jeg skal ikke plage dig, jeg skal ikke komme til dig, bare jeg af og til faar sidde i din nærhed, faar se paa dig, faar høre dig

tale — ja ikke noget andet . . . . ja kanske et kys i ny og næ -- Harry da, Harry — aah!

— Noget vildt havde reist sig og faat overhaand over mig . . . . Idet Ira begyndte at tale, ser jeg Zita gaa forbi. Hun saa ind, som om hun spørger, om det er belejligt, staar stille et øieblik og gaar saa videre. — I det samme nævner Ira ordet kys, og alt blusser op i mig. Jeg reiser mig heftigt, mine øine brænder — jeg maa have seet meget oprørt ud, thi Ira springer op og skriger, skriger mit navn . . . et bævende angstens skrig, der stanser mig og gjør mig stum, og jeg falder atter tilbage i sofaen . . . . Det ord, der syntes mig saa stort og helligt, vakte i hendes mund kun afsky. Og i det samme Zita staar der ude og fylder synskredsens bue, saa flommer alt over hos mig — det er som al tankens traad er klippet over og som blodet vil sprænge aarenes hinde. Hede, voldsomme ord strømmer mig paa tungen, jeg har lyst til at bande hende ud gjennem døren, og havde hun endda ikke villet gaat, saa havde jeg brutalt taget et jerntag i hendes lille, hvide haand og stødt hende ud — ud af min tanke, ud af mit hus

for altid. Men hendes skjælvende, fortvilede raab, hendes store, sorte øie, et kyklopøje i rædsel og angst — det afvæbnede mig og gjorde mig stum og slap.

Medens hun staar der foran mig bleg og zitrende saa dør alt inden i mig, hver tanke, hver følelse. Det er som hver celle i min hjerne lukker sig og alt liv derinde ophører. Jeg sidder og ser sløvt op paa hende. Hendes skikkelse staar i det første øieblik dunkel og sløret for mig, men des længer øiet hvilede paa hende, begynder enkelthederne at skille sig ud. Jeg lægger saaledes mærke til, hvor udmærket hendes hat passer; det ser næsten ud, som den er nittet til hendes kranium. Der fremme i panden er der to fremspringende punkter og imellem disse er der som et svagt penselstrøg af skygge og den gule hud er en tone mørkere. Men saa kommer dette øje med det vilde, oprevne blik. Jeg møder det en stund, betragter det mat og lader saa mine øine glide ligegyldig til siden.

Hun staar der foran mig et øieblik, med munden halvaaben, som om hun staar og lytter efter sit eget skrig. Saa synker hun

iknæ lige foran mine fødder, lægger sit hoved i mit fang og begynder at hulke.

Og jeg lader hende ligge der, og jeg sidder og ser ned paa hendes nakke og hendes hals. Min haand hænger slapt ned over sofaen. Den blir liggende der lige slap . . . . Jeg finder, at det i grunden er en nok saa fin nakke der fra hatten og nedover . . . . denne halsen — aa ja . . . . nej . . . . isch, der er jo en rynke . . . . og der er en . . . . og der ogsaa — var det dette jeg havde elsket! Og saa denne graad, denne voldsomme hulk, der steg fra en menneskesjæl i brand — den slaar ikke an hos mig; der er intet som skjælver i mig; jeg hører paa den uden at høre den.

Men da hun saa løfter sit forgrædte ansigt op mod mig, da dette forvredne, næsten opsvulmede aasyn møder mig, da dette døde øie, dette lig af et øie ser paa mig, da jeg ser alle disse rynker, som tegner sig saa skarpt paa den vaade kind, disse skarpe læber, som ikke skjuler et sort, gabende hul i tandrækken — da er det, som strømmer der ind i mit blod en ny kraft, saa jeg atter kan hade og afsky.

Der bruser op en hed, mægtig følelse, der farer som ild gjennem mit legem. Med min haand skyver jeg hende brutalt bort, og jeg springer op og med noget hæst og brustent i stemmen hvisler jeg:

— Ud med dig, kvinde!

Men paa sine knæ og skrigende vildt i sin graad kryber hun efter mig, lægger sig for mine fødder, klamrer sig fast til mig med begge sine hænder, vrider sig som et dyr i dødssmerte og ind mellem sin syge, vanvittige graad nævner hun mit navn, hvisker hede bønner — underlige, halvhede ord, der var som det sidste slagg fra en udbrændt malmild.

Og jeg staar og ser paa dette menneske, der ligger der og kysser støvet under min fodsaale og er færdig til at slikke min haand, hvis jeg bød den frem. Og jeg kommer atter til ro. Min heftighed damper bort overfor saa megen nedværdigelse. Jeg nænner ikke at skyve hende væk. Medlidende og taalmodig staar jeg og hører paa hende uden at sige noget. Da jeg føler, at hun har grædt ud, at hendes stakkels hjerne ikke længer kan føde et ord — da gjør jeg mig lempelig løs, og

idet jeg gaar bort over gulvet og stiller mig ved vinduet med ryggen mod hende, siger jeg:

— Gaa nu, Ira!

Og jeg hører, hvorledes hun reiser sig lidt, sukker, og bliver siddende en stund der paa gulvet. Saa hører jeg, hun staar helt op, ordner lidt paa klæderne, stryger maaske haaret tilbage, og saa tager hun et par skridt og bliver staaende. Jeg ser ud over gaden og lader, som jeg ikke merker hende. Saa hvisker hun sagte, med ord uden lyd:

— Farvel da, Harry.

Og da vender jeg mig om og gaar bort til hende og tager hendes lille hvide haand og kysser den og siger:

— Farvel da, Ira.

Der glider en trækning over hendes ansigt, et dødfødt smil, og saa . . . . saa gaar hun, foroverbøjet og slæbende. Og jeg ser hendes bøjede skikkelse sagte glide forbi mit vindu — en knækket høstblomst, rørt af vinternatten.

Jeg sidder der i sofaen og drømmer et gammelt minde.

Der er halvmørkt i værelset. Jeg merker ikke, at Zita er kommet, før hun bøjer sig over mig og fæster en buket af immorteller til mit bryst.

Og jeg tager hende i mine arme, favner hende ind til mig og hvisker:

— Zita, min dejlige . . . . kys mig . . . . kys min sjæl til ro.

Paa mit forlag er tidligere udkommet:

Ærne Dybfest:

Blandt anarkister.

Indhold:

Tidens revolutionære. — En anarkist. — Hos Louise Michel. — Revoltens journalister. — Den rige proletar. — Hos en anarkistisk familje. — En spion. — I Chicago fængsel. — Fyrst Kropotkin.

Kr. 1.50.

— — — den interessante bog. Jeg er sikker på, den vil blive læst og bane vejen for nye tanker. (Arne Garborg.)

— — — Denne lille bog er ialfald noget for sig selv herhjemme; den fortæller så roligt, dens stil er meget fin; den minder mig nærmest om et digt i prosa

— — — Der er udkommet mindst fire romaner herhjemme bare i denne sæson, som slet ikke har så megen stemning, og som på langt nær ikke er skrevne med så fin formet evne, som Dybfests blodrøde skrift. Den mand vil nok gjøre større ting, hvis han stræver med det. — — — (Knut Hamsun).

De korte, føljetonistisk formede skildringer gir os raskt skitserede billeder af moderne anarkisters liv og virksomhed. (Dagbladet).

— — — Imidlertid gjør hans arbejde ved sin næsten barnlige elskværdighed et vindende indtryk. (Politiken).

— — — røber stor intelligens og en sjelden stilistisk evne. (Firda).

— — — Med stort talent og en kunstners forståelse skildrer han os enkelte typer af disse drømmere, og jeg vil henstille til dem, der kun kjender anarkisterne gjennem avisreferater, at kjøbe og læse hr. Dybfests arbejde. (Bergensposten).

Det er den første udførlige fremstilling på vort sprog af en ligeså ejendommelig som mærkelig »europæisk« åndsretning. Enhver, der ikke er tjent med at bruge »anarkist« til skræmsel og skjældsord, men ønsker at vide besked om tingen selv, bør læse den. Den er livligt og godt skrevet. (Kristianssands stiftsavis.)

Kristiania. *Olaf Norli.*